

Utmanare av den rådande ordningen

En statistisk studie av Sverigedemokraternas påverkan
på kommunala minoritetsstyren i Sverige

Abstract

During the last 20 years, the number of minority governments in Swedish municipalities have increased. Simultaneously, the Swedish Democrats have gained an increasing share of municipal voter support. With the help of Downs's theory of political isolation of right-wing populist parties, the aim of this thesis is to statistically analyse the correlation between the rise in municipal voter support for Sweden Democrats and the probability of municipal minority government formation between 1998-2018. Two alternative explanations – the decreased combined vote share of the Social Democrats and the Moderates, as well as the national election results of Sweden Democrats – have also been analysed in order to determine whether these factors have a stronger impact on the probability of minority governments forming. I found that the increased municipal support for Sweden Democrats has had the biggest impact on the increased share of municipal minority governments, especially after the 2014 municipal election. The rise in national support for SD has also most likely had a significant underlying effect on the increased number of minority governments, since an improved national election result for the party correlates strongly with increased municipal support in the upcoming election.

Key words: Sweden Democrats, minority government, local coalition formation, pariah parties, mainstream-niche party strategies

Words: 9537

Innehållsförteckning

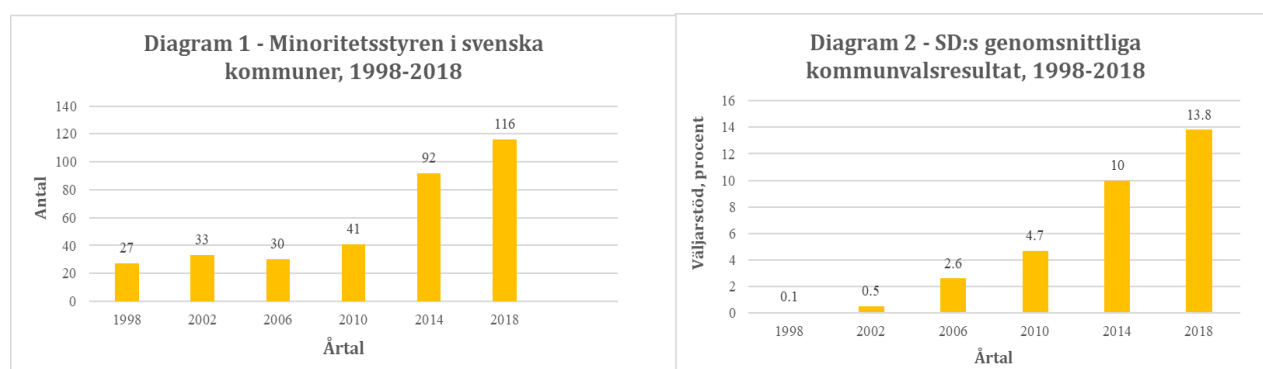
1. Inledning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Syfte och frågeställning	5
2. Tidigare forskning	5
2.1 Koalitionsbildning i parlamentariska system	5
2.2 Koalitionsstrategier gentemot högerpopulistiska partier	6
3. Teori & definitioner	8
3.1 Downs teori om politisk isolering	8
3.2 Studiens forskningsbidrag	9
3.3 Definitioner	9
4. Metod & operationalisering	10
4.1 Logistisk regressionsanalys	10
4.1.1 Förväntade sannolikheter	11
4.1.2 Klusterindelade standardfel	12
4.2 Regressionsanalys 1 - SD:s kommunvalresultat	12
4.2.1 Kontrollvariabler	13
4.3 Regressionsanalys 2 - Socialdemokraterna & Moderaternas kombinerade kommunvalresultat	14
4.4 Regressionsanalys 3 - SD:s riksdagsvalresultat	15
4.5 Avgränsningar	15
4.5.1 Val av fall	16
5. Material	17
6. Resultat och analys	18
6.1 Regression 1 - SD:s kommunvalresultat	18
6.2 Regression 2 - S & M:s kombinerade kommunvalresultat	20
6.3 Regressionsanalys 3 - SD:s riksdagsvalresultat	21
6.4 Förväntade sannolikheter - SD:s kommunvalresultat	22
6.5 Förväntade sannolikheter - S & M:s kombinerade kommunvalresultat	23
6.6 Förväntade sannolikheter - SD:s riksdagsvalresultat	24
6.7 Jämförelse av resultaten	25
7. Slutsats & diskussion	26
7.1 Undersökningens slutsatser	26
7.2 Teoretiska slutsatser och diskussion	27
7.3 Avslutande diskussion	28
7.4 Vidare forskning	29
8. Referenser	30
Bilagor	34

1. Inledning

1.1 Bakgrund

En svensk kommunpolitisk trend som skett under 2000-talet är en ökning av antalet minoritetsstyren. Efter att ha varit ett relativt ovanligt fenomen i slutet av 1990-talet började antalet sådana styren öka efter varje kommunval från 2006 till 2018. Detta illustreras i diagram 1 nedan, där antalet minoritetsstyren var 27 stycken år 1998, varefter antalet inte ändrades markant förrän 2010, då 41 stycken kommuner hade minoritetsstyren. Kulmen på denna trend skedde vid kommunvalet 2018, efter vilket minoritetsstyren var styrelseformen i 116 av 290 kommuner.¹

Under samma tidsperiod har Sverigedemokraterna blivit det mest framgångsrika högerpopulistiska partiet i svenska kommuner. Efter att partiet hade en obetydlig kommunal representation under 1990- och början av 2000-talen, ökade det i väljarstöd efter kommunvalet 2006 till i genomsnitt 2,6%, vilket gav representation i 152 av 290 kommuner (SCB Statistikdatabasen 2022a). I varje efterföljande val ökade partiet betydligt i genomsnittligt stöd, till att efter kommunvalet 2018 inneha i snitt 13,8% av det kommunala väljarstödet, se diagram 2 nedan. Detta gjorde att partiet blev representerat i samtliga 290 kommuner utom 2 (ibid).²

Dessa två trender är intressanta eftersom de båda sammanfaller relativt mycket över tid. Därför är det intressant att studera om det finns ett säkerställt samband mellan att en ökning i SD:s kommunvalsresultat har gett en ökning i antalet minoritetsstyren.

¹ Data för år 1998-2006 för diagram 1 är hämtad från mina beräkningar baserade på mandatfördelningen i kommunerna enligt [SCB:s statistikdatabas](#). Data för 2010, 2014 och 2018 är hämtad från Sveriges Kommuner och Regioners rapporter "310 val - 2018 års kommun- och landstingsval", "Minoritetsstyren i kommuner, regioner och landsting - bättre beslut eller sämre demokrati" och "310 val - 2010 års kommun- och landstingsval".

² Data till diagram 2 är hämtad från [SCB:s statistikdatabas](#), och sedan bearbetad av mig.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med min uppsats är att försöka utröna om ökningen i kommunala minoritetsstyren sedan 1998 antingen kan förklaras av Sverigedemokraternas ökning i kommunalt väljarstöd, eller av andra faktorer, såsom Moderaterna och Socialdemokraternas sammanvägda minskning i väljarstöd. För att ta reda på detta kommer jag genomföra ett antal regressionsanalyser som undersöker hur starkt sambandet är mellan dessa faktorer och sannolikheten för att minoritetsstyren bildas. Min frågeställning är följande:

- *Har Sverigedemokraternas intåg i kommunpolitiken orsakat en ökad mängd minoritetsstyren?*

2. Tidigare forskning

2.1 Koalitionsbildning i parlamentariska system

Bäck (2003) har sammanfattat den tidiga forskningen om koalitionsbildning och vilka sorters koalitionsstyren som förväntas formeras i parlamentariska system. Ett av koalitionsstyrena är det så kallade "Minimal winning coalition"-styret (MWC), som innebär att en styrande koalition består av precis det antal partier som krävs för att erhålla en majoritet av parlamentsmandaten. Koalitionen skulle alltså falla om enbart ett parti lämnade koalitionen (Bäck 2003, s. 3). MWC-teorin antar att partiets enda mål är att sitta i regering och inneha direkt makt genom ministerposter. Därmed antar teorin att styren med mindre än en majoritet av mandaten i ett parlament, minoritetsstyren, inte kommer bildas, eftersom partier som är stödpartier i ett minoritetsstyre inte tilldelas ministerposter och därmed inte får direkt inflytande över regeringspolitiken (ibid, s. 3-4).

Eftersom minoritetsstyren dock har varit en vanlig styrelseform i många länder under efterkrigstiden (Strøm 1990, s. 8), förklaras dessa styren av andra faktorer. Exempelvis menar Bergman (1995) att benägenheten att vissa länder oftare formerar minoritetsstyren än majoritetsstyren till stor del beror på om landet ifråga tillämpar negativ parlamentarism i sitt statskick. Negativ parlamentarism innebär att ett regeringsalternativ enbart behöver tolereras av en majoritet av ett parlaments ledamöter för att kunna tillträda, inte att det behöver aktivt stöd av en majoritet av ledamöterna (Bergman 1995, s. 41-43). I exempelvis Sverige, som tillämpar negativ parlamentarism, kan en regering som består av mindre än en majoritet av riksdagsledamöterna tillträda, så länge den också har passivt stöd av tillräckligt många andra ledamöter som inte röstar nej till regeringen i den slutgiltiga voteringen. Samma princip gäller vid omröstningar när kommunstyren ska tillträda (Bergman 1995, s. 45).

2.2 Koalitionsstrategier gentemot högerpopulistiska partier

Forskningsfältet om koalitionsstrategier gentemot högerpopulistiska partier utgår ofta från Downs (2001) avhandling "Pariahs in their midst: Belgian and Norwegian parties react to extremist threats". I denna beskriver Downs hur belgiska och norska mainstream-partier reagerar när högerextrema partier erhåller representation i respektive lands politiska församlingar. Mainstream-partierna kan anta en av två övergripande strategier för hur de ska förhålla sig till extremistpartiet i fråga: "engage" eller "disengage". Kortfattat innebär den förstnämnda en positiv hållning gentemot extrempartiet, medan den sistnämnda leder till att mainstream-partierna går i stark opposition mot partiet (Downs 2001, s. 26-27). Jag kommer vidareutveckla Downs teori i avsnitt 3.1, eftersom jag kommer använda teorin som utgångspunkt för min studie.

Meguid (2005) utvecklar Downs teoribildning genom att lansera tre huvudsakliga strategier som mainstream-partier kan anta gentemot ett nisch-parti: "accommodative", "adversarial" och "dismissive". Ett nisch-parti definieras som ett parti som inte grundats utifrån den klassiska höger-vänster-konflikten, utan istället på tidigare opolitiserade frågor, såsom klimatpolitik och nationalism. I praktiken avser nisch-partier därmed miljöpartier och högnationalistiska partier i Meguids studie (Meguid 2005, s. 347-348).

Accommodative-strategin innebär att ett mainstream-parti intar en liknande ståndpunkt i sakfrågan som nisch-partiet för upp på agendan, i syfte att försöka vinna över nisch-partiets väljare. Adversarial-strategin går ut på att mainstream-partiet intar en motsatt ståndpunkt i förhållande till nisch-partiets, och försöker locka över väljare som motsätter sig nisch-partiets politik (Meguid 2005, s. 348). Slutligen innebär dismissive-strategin att mainstream-partiet avsiktligt väljer att inte ta ställning i frågor som nisch-partiet propagerar för, för att signalera till väljarna att dessa frågor är oviktiga. Dismissive-strategin fungerar endast om väljarna uppfattar att dessa frågor faktiskt är oviktiga (ibid, s. 349).

Heinze (2018) har senare byggt vidare på Downs och Meguids teoribildning genom att lansera strategier som mainstream-partier antar specifikt mot högerpopulistpartier i syfte att isolera dessa från politiskt inflytande. Två sådana strategier är "blocking coalitions" och "executive collaboration". Blocking coalitions-strategin, som kan ses som en radikalare variant av Meguids adversarial-strategi, innebär att mainstream-partier isolerar högerpopulistpartiet från att kunna påverka den styrande koalitions politik genom att de förstnämnda bildar ett blocköverskridande styre (Heinze 2018, s. 289-290).

Kortsiktigt leder denna isoleringsstrategi till att mainstream-partierna kan regera vidare som ett minoritetsstyre under resten av mandatperioden utan att behöva ta hänsyn till högerpopulistpartiets förslag. Däremot tenderar denna strategi att förstärka känslan av utanförskap hos högerpopulistpartiets medlemmar och potentiella väljare, vilket kan stärka

grupplöjaliteten mellan dessa. Detta kan öka sannolikheten för att partiet kommer öka i väljarstöd i nästkommande val och därmed erövra fler mandat från mainstream-partierna. Om detta sedan sker blir det långsiktigt allt svårare för mainstream-partierna att fortsätta med isoleringsstrategin (Heinze 2018, s. 289).

Den motsatta strategin, "executive collaboration", innebär att mainstream-partier accepterar högerpopulistiska partier som en del av ett koalitionsstyre eller som ett stödparti till ett minoritetsstyre. Detta motiveras exempelvis med att ett inkluderande av högerpopulistpartiet ifråga bör leda till att det tvingas avradikalisera sina mest extrema ståndpunkter för att kunna bli samarbetsdugligt. Detta kan å andra sidan få effekten att högerpopulistpartiet, i rollen som ett minoritetsstyres stödparti, får inflytande över styrets sakpolitik samtidigt som det inte behöver stå till svars för styrets eventuella misstag, eftersom partiet inte innehar ministerposter (ibid, s. 290). Executive-collaboration-strategin kan därmed ses som en vidareutveckling av Downs engage-strategi.

Vidare har Geys et al. (2006) studerat effekten som "anti-pakter" har på mainstream-partiers förhållande till "paria-partier", och om sådana pakter ökar sannolikheten för breda blocköverskridande koalitioner. Anti-pakter innebär överenskommelser som slutits innan ett val mellan mainstream-partier om att utestänga ett extremistiskt parti från koalitionsinflytande. Paria-partier avser således partier som en anti-pakt syftar till att stänga ute från inflytande över den styrande koalitionen förda politik, på grund av partiets anti-demokratiska ideologi eller sakpolitik (Geys et al. 2006, s. 958).

Geys et al. konstaterar utifrån sitt studerade fall att anti-pakten mot paria-partiet orsakade formeringen av breda, ofta blocköverskridande majoritetsregeringar innehållandes fler partier än vad som krävdes för att uppnå en majoritet av parlamentsmandaten. Detta tros ha skett till stor del eftersom mainstream-partierna avsåg att visa upp en enad front mot extremistpartiet för sina väljare. Författarna drog därmed slutsatsen att ju större paria-partiet är, desto högre är sannolikheten för att blocköverskridande koalitioner formeras (ibid, s. 979).

Därutöver har Loxbo (2010) studerat hur Sverigedemokraternas inträde i svenska kommuner har påverkat mainstream-partiernas möjlighet till koalitionsbildning. När SD får politiskt inflytande som vågmästare i kommunfullmäktige, alltså när partiet besitter ett eller flera mandat som kan bli utslagsgivande vid voteringar om vilket politiskt block som ska styra, kommer mainstream-partierna att bilda ett av två styren: blocköverskridande eller minoritetsstyre (Loxbo 2010, s. 299-300). Efter att ha studerat cirka 70 svenska kommuner efter valen 2002 och 2006 kommer Loxbo fram till att SD:s nyvunna mandat ledde till att sannolikheten för att ett minoritetsstyre formades nästan dubblerades efter båda valen, medan sannolikheten för blocköverskridande styren var betydligt mindre (ibid, s. 305-306).

3. Teori & definitioner

3.1 Downs teori om politisk isolering

Teorin jag kommer att använda i min uppsats är hämtad från Downs (2001) tidigare nämnda avhandling, som beskriver två slags strategier som europeiska mainstream-partier kan anta gentemot högerextrema partier när dessa erhåller representation i ländernas politiska församlingar: “engage”- och “disengage”-strategin. Engage-strategin omfattar två delstrategier: “co-optation” och “collaboration”. Co-optation innebär att mainstream-partier anpassar sin sakpolitik för att mer efterlikna extremistpartiet inom frågor som detta vunnit många väljare inom, exempelvis invandring eller lag och ordning. Collaboration-strategin innebär däremot att mainstream-partier inleder samarbete med extremistpartiet antingen indirekt genom exempelvis att man röstar på samma förslag vid lagstiftningsvoteringar, eller direkt genom koalitionsarbeten (Downs 2001, s. 27-28).

Disengage-strategin avser delstrategierna “ignore”, “legal restrictions” och “political isolation”. Ignore-strategin innebär att ett mainstream-parti avstår från att samarbeta eller debattera med extremistpartiet i någon form, vilket ska signalera att det sistnämndas åsikter saknar legitimitet. Således är förhoppningen att ju mindre extremistpartiet eller dess hjärtefrågor debatteras av mainstream-partierna, desto mindre medial uppmärksamhet får partiet, vilket ska leda till att dess attraktivitet minskar hos väljarna (ibid, s. 26-27).

“Legal restrictions” skiljer sig starkt från ignore-strategin genom att mainstream-partierna istället implementerar rättsliga hinder för extremistpartiet, exempelvis att partiet förbjuds. Som ett slags mellanting medför “Political isolation”-strategin att mainstream-partierna formerar blockerande koalitioner i syfte att utestänga det högerextrema partiet från inflytande över det regerande styrets politik. Mainstream-partierna kan också med samma syfte formera “stor-koalitioner”, vilket är breda, blocköverskridande styren som innefattar vardera blocks största mainstream-partier. Nackdelen med stor-koalitioner är att koalitionsparterna riskerar att ha lite gemensamt ideologiskt, och därmed kan exempelvis det sakpolitiska samarbetet och fördelningen av ministerposter bli svårt (ibid, s. 27).

Jag kommer primärt använda Downs teori om “political isolation” (hädanefter “politisk isolering”) för att försöka förklara varför minoritetsstyren blivit vanligare i svenska kommuner sedan Sverigedemokraterna fått en vågmästarroll i de flesta av dessa. Mitt antagande är att när SD - som vunnit väljare från både det traditionella höger- och vänsterblocket (Valforskningsprogrammet 2018) - erhöll ett flertal mandat i många kommuners fullmäktige, förlorade de båda traditionella blocken strategiskt stöd. Eftersom SD samtidigt betraktades som ett paria-parti av mainstream-partierna kan detta ha bidragit till att det tidigare regerande blockets partier, som i många fall bildat ett majoritetsstyre, nu beslöt sig för att formera ett minoritetsstyre för att kunna fortsätta regera utan att behöva ta stöd av SD.

Även om möjligheten att bilda blocköverskridande styren också existerar som en lösning på SD:s ökade inflytande, kan det finnas anledningar varför dessa inte nödvändigtvis formerats lika ofta. Exempelvis riskerar de ideologiska skillnaderna mellan partierna i ett kombinerat höger- och vänsterstyre att vara så pass stora att det kan handlingsförlama styret i många frågor, varför mainstream-partier avstår från att bilda sådana styren (Downs 2001, s. 27). Dessutom kan ideologiskt motstånd baserat på höger-vänster-skalan helt enkelt motverka det ena blockets partier från att ens överväga att bilda koalitioner med motståndarblocket från första början (Loxbo 2008, s. 10). Dessutom kan det även anses vara ohederligt mot väljarna att som parti ingå i ett styre med ens ideologiska motståndare, i synnerhet om man har signalerat i den föregående valrörelsen att man går till val på att primärt bilda ett styre med det egna blockets partier. Väljarna till dessa partier kan därför ha röstat på partiet till stor del på grund av detta löfte (Wänström 2016, s. 20). Därför väljer jag att utgå från att den vanligaste reaktionen i svenska kommuner är att de etablerade partierna formerar ett minoritetsstyre när SD vinner ett ökat antal fullmäktigemandat.

3.2 Studiens forskningsbidrag

Denna studie kan bidra med nya insikter på forskningsområdet koalitionsbildning på kommunnivå, eftersom studien har en annorlunda hypotes i jämförelse med en del tidigare forskning. Istället för att kommuner i vilka högerpopulistiska partier får representation oftare formerar majoritets- eller blocköverskridande styren, som exempelvis är Geys et al. (2006) och Heinzes (2018) slutsats, presenterar min studie istället hypotesen att sannolikheten för att minoritetsstyren bildas i svenska kommuner ökar när SD ökar i väljarstöd. Om min hypotes stämmer när den testas mot verkligheten kan min studie således ses som teoriutvecklande (Esaiasson et al. 2017, s. 43).

Eftersom min studie även har likheter med Loxbos tidigare nämnda studie (se avsnitt 2.2), är min ambition att bygga vidare på denna studie. Därför kommer jag undersöka om Loxbos resultat från dennes studerade urval av kommuner från kommunvalen 2002-2006 också kan återfinnas bland samtliga 290 svenska kommuner innan och efter dessa val, genom att studera hur Sverigedemokraternas representation påverkade förekomsten av minoritetsstyren efter samtliga kommunval mellan 1998-2018.

3.3 Definitioner

Först och främst definierar jag "majoritets-" och "minoritetsstyre" i enlighet med Strøm (1990), där majoritetsstyren avser styren bestående av ett eller flera politiska partier som kontrollerar minst hälften av alla mandat i en politisk församling. Kommunala minoritetsstyren definieras

således ett eller flera styrande partier som tillsammans kontrollerar mindre än en majoritet av kommunfullmäktiges mandat (Strøm 1990, s. 6).

Jag kommer även använda mig av begreppet “mainstream-partier”, och eftersom jag använder begreppet i en svensk kontext definierar jag det som samtliga nuvarande riksdagspartier förutom Sverigedemokraterna. Vänsterpartiet inkluderas även som mainstream-parti eftersom det, i jämförelse med SD, gradvis normaliserats av majoriteten av riksdagspartierna sedan partiet slutade klassa sig som kommunistiska. Definitionen av mainstream-partier gäller även i en kommunpolitisk kontext, och således ingår inte heller kommunala lokalpartier i definitionen. “Lokalpartier” definieras som politiska partier som enbart verkar på kommunalpolitisk (lokal) nivå, och som primärt driver frågor relaterade till kommunen de verkar i.

Begreppet “Sverigedemokraternas vågmästarroll”, som används för att beskriva partiets roll i kommunfullmäktige, definierar jag utifrån Loxbos definition av en “potentiell vågmästarroll”: rollen SD har när partiet besitter ett eller flera mandat i kommunfullmäktige som kan bli utslagsgivande vid voteringar om vilket politiskt block som ska styra. Detta gäller när inget av de traditionella blocken kontrollerar en majoritet av fullmäktiges mandat (Loxbo 2008, s. 11).

4. Metod & operationalisering

4.1 Logistisk regressionsanalys

För att kunna besvara min frågeställning kommer jag inledningsvis genomföra tre multipla logistiska regressionsanalyser. I dessa analyser kommer jag kvantitativt undersöka ett flertal oberoende variablers, även benämnda som “x-variabler”, samband med min beroende variabel: om ett styre är ett minoritets- eller majoritetsstyre (Hosmer & Lemeshow 2000, s. 1). Min beroende variabel benämns även som “y-variabel”. Dessa analyser kommer göras för att jag ska kunna argumentera för vilka variabler som har starkare respektive svagare förmåga att kunna förklara varför förekomsten av minoritetsstyren har ökat sedan 1998.

Jag kommer genomföra en logistisk istället för en linjär regressionsanalys eftersom min beroende variabel är en binär variabel, då den bara kan anta två värden: 1 eller 0 (Hosmer & Lemeshow 2000, s. 1). Om min beroende variabel istället hade varit kontinuerlig - exempelvis om variabeln var ett kommunalt styre vars sammanlagda stöd mättes i procent - hade den kunnat anta ett oändligt intervall av värden, och därmed betraktats som en kontinuerlig variabel. Detta fall hade motiverat en linjär regressionsanalys (Teorell & Svensson 2007, s. 108).

Vidare räknar en logistisk regressionsanalys ut oddskvoten mellan en oberoende och den beroende variabeln. Denna kvot mäter hur stort oddset är för att min beroende variabel antar värdet 1 när den oberoende variabeln förändras med en måttenhet. En oddskvot på 2 innebär att oddset för att minoritetsstyren bildas fördubblas när en av mina beroende variabler ökar med en måttenhet (Hosmer & Lemeshow 2000, s. 50).

Därtill kommer jag genomföra signifikanstest för att se om sambandet mellan respektive oberoende variabel och min beroende variabel är statistiskt signifikant. Att ett samband är signifikant innebär att det finns en säkerställd korrelation mellan de två undersökta variablerna (Teorell & Svensson 2007, s. 213). Jag har valt att mäta den undre gränsen för statistisk signifikans på 95 procents säkerhetsnivå, eftersom detta är konventionen inom samhällsvetenskaplig forskning (ibid, s. 135).

Med hjälp av p-värdet för ett samband kan jag sedan avgöra hur statistiskt signifikant sambandet är. P-värdet anger sannolikheten för att ett samband som hittats i ett urval inte återfinns i en större population, alltså att man slumpmässigt fått ett samband som inte existerar. Ett p-värde på 0,05 innebär att jag accepterar att i fem procent av samtliga fall kommer jag finna ett samband i urvalet som inte egentligen existerar i populationen (Esaiasson et al. 2017, s. 394). Om mitt p-värde är $\leq 0,05$ ger detta en statistisk signifikans av första graden (eftersom $1-0,05 = 0,95$, vilket motsvarar 95 procents säkerhetsnivå). Detta markeras med en asterisk (benämnd "1-stjärnig signifikans") i mina regressionstabeller i avsnitt 6. På samma sätt ger ett p-värde på 0,001 den starkaste signifikansen på tre asterisker ("3-stjärnig"), eftersom säkerhetsnivån är 99,9% (Teorell & Svensson 2007, s. 145).

4.1.1 Förväntade sannolikheter

Graden av statistisk signifikans mäter hur tydlig och säkerställd korrelationen är mellan mina oberoende variabler och min beroende variabel, men inte nödvändigtvis hur stark effekt de förra har på den senare (Teorell & Svensson 2007, s. 213). Därför kommer jag använda mig av måttet förväntade sannolikheter för att kunna mäta just hur stor effekt varje oberoende variabel har på förekomsten av minoritetsstyren.

Förväntade sannolikheter anges i decimaltal mellan 0 och 1, där den förväntade sannolikheten för att något ska inträffa är större ju närmare värdet är 1. Jag kommer mäta hur mycket respektive oberoende variabel påverkar den förväntade sannolikheten för att minoritetsstyren formeras när den oberoende variabelns värde förändras från ett lågt till ett högt x-värde (Sundell u.å). Ett lågt x-värde avser den oberoende variabelns värde som motsvarar en standardavvikelse under medelvärdet, och ett högt x-värde motsvarar variabelvärdet vid en standardavvikelse över medelvärdet. Jag kommer använda denna uträkningsmetod istället för att utgå ifrån tidigare nämnda oddskvoter, eftersom metoden ger ett standardiserat sätt att inom statsvetenskaplig forskning räkna ut förändringar i förväntade sannolikheter och jämföra dessa mellan olika variabler. Om jag istället hade mätt de oberoende variablernas effekt på

förekomsten av minoritetsstyren utifrån oddskvoterna, d.v.s. hur stort oddset är för att minoritetsstyren bildas när en av x-variablerna ökar med en procentenhet, hade en enprocentig ökning riskerat att vara proportionerligt mer betydelsefull för en av x-variablerna än för en annan. Om exempelvis den ena x-variabeln är ett mindre parti med lågt procentuellt väljarstöd, kommer en enprocentig ökning ha större effekt på denna än vad samma ökning får för exempelvis ett parti med högre väljarstöd. Med min standardiserade uträkningsmetod kommer variablernas förändring i förväntade sannolikheter istället vara direkt jämförbara.

Efter jag räknat ut skillnaden i de förväntade sannolikheterna för minoritetsstyren mellan tidigare nämnda två x-värden för mina oberoende variabler, kommer jag avslutningsvis presentera och jämföra skillnaderna i förväntad sannolikhet mellan de tre uträkningarna. Således kommer jag kunna se vilken oberoende variabel som har starkast effekt på förekomsten av minoritetsstyren.

4.1.2 Klusterindelade standardfel

I mina tre regressioner kommer jag även tillämpa klusterindelade standardfel, som används om det finns en risk för att analysenheter i en population korrelerar med varandra. Därmed skulle dessa kunna ge skevheter i exempelvis mina regressionsanalysers p-värden (Cameron & Miller 2015, s. 318). I min studie kommer detta korrigera för att vissa kommuner har en högre sannolikhet för att få ett minoritetsstyre. Utan denna tillämpning hade min analys riskerat att mäta just sannolikheten för att en kommun får ett minoritetsstyre, istället för att mäta exempelvis SD:s kommunvalresultats påverkan på förekomsten av minoritetsstyren.

4.2 Regressionsanalys 1 - SD:s kommunvalresultat

I min första logistiska regressionsanalys kommer jag statistiskt undersöka samvariationen mellan förekomsten av kommunala minoritetsstyren och Sverigedemokraternas kommunala väljarstöd, där den sistnämnda är analysens huvudsakliga oberoende variabel. Förekomsten av kommunala minoritetsstyren operationaliseras som en binär variabel mätt i 1 och 0, där 1 innebär att ett styre är ett minoritetsstyre, och 0 att styret är ett majoritetsstyre. SD:s kommunala väljarstöd operationaliseras som partiets procentuella stöd i respektive kommunval.

Jag kommer analysera de kommunstyren som formerats precis efter att ett kommunval genomförts istället för exempelvis mitt under en mandatperiod. Detta görs utifrån antagandet att det är precis efter att ett kommunval avgjorts som partierna behöver ta ställning till valresultatets förändringar i mandatfördelning, och göra överväganden om vilka koalitionsarbeten man kan ingå i för att kunna regera i minoritet eller majoritet. Det är denna process jag antar är viktigast för att förstå hur partierna agerar gentemot

Sverigedemokraternas nyvunna mandat. Utifrån min valda teori (se avsnitt 3.1) kommer min hypotes för regression 1 därmed att vara:

- *Sannolikheten för att minoritetsstyren formeras ökar ju högre stöd Sverigedemokraterna får i kommunvalet.*

Min hypotes grundar sig även i antagandet att i takt med att SD:s mandatinnehav ökade i kommunfullmäktige, punkterade partiet de traditionella blockens möjlighet till majoritetsstyre, eftersom SD fick vågmästarrollen i omröstningar om vilket styre som kan tillträda efter valet. Eftersom SD betraktats som ett paria-parti som inget av mainstream-partierna sannolikt velat inkludera i ett eventuellt majoritetsstyre, bör minoritetsstyren ha formerats som enda alternativ. Med tanke på att båda diagram jag redovisade i avsnitt 1.1 uppvisar en liknande utveckling mellan åtminstone 2006 och 2018, kommer jag således statistiskt undersöka om det finns ett säkerställt samband mellan ökningen i antalet minoritetsstyren och SD:s ökade kommunalstöd i verkligheten.

4.2.1 Kontrollvariabler

Jag kommer inkludera fem kontrollvariabler (x-variabler) i regression 1, 2 och 3. Med dessa kommer jag kunna kontrollera för om ett eventuellt samband mellan mina tre regressioners huvudsakliga oberoende variabler (“SD:s kommunvalresultat”, “Socialdemokraterna & Moderaternas kombinerade kommunvalresultat” och “SD:s riksdagsvalresultat”) och förekomsten av minoritetsstyren fortfarande kvarstår när kontrollvariablernas samband med den sistnämnda testas. Således kan jag med större säkerhet argumentera för att jag har uppfyllt det tredje orsakskriteriet för kausalitet: isolering (Teorell & Svensson 2007, s. 204).

Den första kontrollvariabeln är “Lokalpartiers procentuella kommunvalresultat”. Denna variabel analyseras eftersom nya partier som grundats till följd av missnöje med hur de etablerade partierna har skött vissa kommunala frågor, har, precis som Sverigedemokraterna, övertagit mandat från mainstream-partierna, och därmed försvagat deras makt. Om mainstream-partierna inte ser de nya lokalpartierna som självklara koalitionsmedlemmar, exempelvis på grund av för stora meningsskiljaktigheter inom vissa frågor, kan detta orsaka svårigheter för bildandet av breda majoritetsstyren.

Den andra kontrollvariabeln är “Antalet representerade partier i kommunfullmäktige”. Mitt antagande är att ju fler partier som konkurrerar om makten, desto svårare blir det att bilda breda majoritetsstyren eftersom fler viljor behöver jämkas samman för att kunna forma ett styre. Därav är det intressant att se om ett ökat antal partier, snarare än Sverigedemokraternas ökade väljarstöd, istället orsakar en ökning i antalet minoritetsstyren.

De tre övriga kontrollvariablerna avser det procentuella väljarstödet för Liberalerna, Centerpartiet och Miljöpartiet. Dessa tre partier inkluderas eftersom de ofta ingått i kommunala

blocköverskridande styren under min studies mätperiod; L och C med de rödgröna partierna, och MP med allianspartierna (SKR 2022a). Eftersom blocköverskridande koalitioner i regel bör underlätta för majoritetsstyrens bildande, antar jag att ett relativt svagt stöd för dessa partier minskar sannolikheten för att majoritetsstyren bildas, och att sannolikheten för minoritetsstyren således ökar. Dessa tre partier kommer statistiskt testas som separata kontrollvariabler för att jag ska kunna urskilja varje partis eventuella påverkan på förekomsten av minoritetsstyren.

4.3 Regressionsanalys 2 – Socialdemokraterna & Moderaternas kombinerade kommunvalresultat

Istället för att SD:s ökning på kommunnivå är förklaringen till en ökning i antalet minoritetsstyren, kan en alternativ förklaring vara att det snarare är de största mainstream-partierna, här definierade som Socialdemokraterna och Moderaternas, procentuella stöd i kommunalvalet som i högre grad påverkat detta. Mitt antagande är att om de största mainstream-partiernas sammanlagda stöd minskar, genom att väljarna exempelvis röstar i högre grad på mindre mainstream-partier eller stödjer lokala missnöjespartier som inte är Sverigedemokraterna, torde detta försvaga möjligheten för att formera majoritetsstyren. Därför är det intressant att undersöka om dessa partiers minskning i högre grad kan förklara den ökade förekomsten av minoritetsstyren istället för SD:s ökade kommunala stöd.

Således kommer min andra regressionsanalys analysera sambandet mellan den huvudsakliga oberoende variabeln "S och M:s kombinerade kommunvalresultat" och sannolikheten för att ett minoritetsstyre formeras. "S och M:s kombinerade kommunvalresultat" operationaliseras som dessa två partiers sammanvägda procentuella stöd i respektive kommunval. Min hypotes för regression 2 blir därmed:

- *Sannolikheten för minoritetsstyren ökar ju lägre kombinerat stöd Socialdemokraterna och Moderaterna får i kommunfullmäktige.*

Anledningen till att jag genomför en andra logistisk regression med denna x-variabel, istället för att inkludera den som kontrollvariabel i regression 1, är att det kombinerade väljarstödet för S och M korrelerar med SD:s kommunala väljarstöd (se bilaga 1). Om jag hade inkluderat den förstnämnda som en kontrollvariabel, hade det således blivit svårt att urskilja vilken av de två variablerna som tydligt påverkar förekomsten av minoritetsstyren.

4.4 Regressionsanalys 3 - SD:s riksdagsvalresultat

Ytterligare en alternativ förklaring till ökningen i minoritetsstyren kan vara att Sverigedemokraternas riksdagsvalresultat har haft en indirekt effekt på detta. Ett partis riksdagsvalresultat har nämligen betydelse för dess resultat på kommunnivå, på grund av att exempelvis 65 procent av väljarna röstade på samma parti i riksdags- och kommunvalet 2018, vilket ger att 35 procent röstdelade genom att rösta på olika partier (Berg et al. 2019, s. 93). Motsvarande andel röstdelare för valet 2014 var 30 procent (Berg & Oscarsson 2015, s. 12). Om således ett ökat antal väljare börjar rösta på SD på riksdagsplanet, bör detta generera ett ökat genomsnittligt stöd i kommunerna, vilket kan öka förekomsten av minoritetsstyren. Därutöver är det sannolikt att SD:s riksdagsvalresultat i ett val påverkar partiets kommunvalresultat i det efterföljande valet, på grund av att fler väljare får upp ögonen och kanske börjar sympatisera med partiet på riksdagsplanet, i synnerhet efter att partiet kom in i riksdagen 2010 (SCB 2011a, s. 7).

Således kan SD:s riksdagsvalresultat betraktas som en bakomliggande variabel till sambandet mellan SD:s kommunvalresultat och förekomsten av minoritetsstyren, alltså att SD:s riksdagsvalresultats påverkan på antalet minoritetsstyren förmedlas genom variabeln SD:s kommunvalresultat (Sundell u.å.). Eftersom SD:s riksdagsvalresultat och SD:s kommunvalresultat dock är korrelerade (se bilaga 2), kan jag inte inkludera den förstnämnda som en kontrollvariabel i regression 1 med SD:s kommunvalresultat som huvudsaklig oberoende variabel. Detta eftersom det, precis som i regression 2, i så fall kan vara svårt att urskilja vilken av de två oberoende variablerna som faktiskt har en effekt på förekomsten av minoritetsstyren. Därför kommer jag genomföra en tredje regressionsanalys med SD:s riksdagsvalresultat som huvudsaklig oberoende variabel. Min hypotes för regression 3 är:

- *Sannolikheten för minoritetsstyren ökar ju högre stöd Sverigedemokraterna får i riksdagsvalet.*

4.5 Avgränsningar

Jag kommer analysera samtliga 6 kommunval mellan 1998-2018. Anledningen varför jag väljer en längre tidsperiod istället för en kortare är att jag vill analysera ett antal val (1998, 2002 och 2006) innan Sverigedemokraterna började få representation i en större mängd svenska kommuner, samt efter detta skett (2014-2018).

Visserligen kunde jag även studerat 1994 års val, eftersom det är det tidigaste valet för vilket det finns tillgänglig data på vilka partier som ingick i kommunstyrena som bildades efter detta val, vilket är nödvändigt för att jag ska kunna räkna ut vilka av dessa styren som varit minoritetsstyren. Dock hade inkludandet av detta årtal dels orsakat mer manuell datainsamling för mig, och därmed en högre risk för osystematiska fel i insamlingen (Teorell

& Svensson 2007, s. 56). Dels hade det i realiteten antagligen haft minimal effekt på antalet kommunala minoritetsstyren, eftersom Sverigedemokraternas representation i svenska kommuner år 1994 var nästintill obefintlig (SCB Statistikdatabasen 2022b).

Jag kunde även ha inkluderat år 2022 i min analys, men eftersom samtliga kommuner ännu inte hunnit bilda ett styre efter valet 2022 vid min studies genomförande, hade jag riskerat att få ett skevt urval om jag enbart analyserat de kommuner som hunnit bilda ett styre. På så sätt hade min undersökning fått hög risk för systematiska generaliseringsfel (Teorell & Svensson 2007, s. 69).

4.5.1 Val av fall

Jag använder mig av ett totalurval av Sveriges kommuner, eftersom jag analyserar samtliga 290 kommuner (Esaiasson et al. 2017, s. 172). Totalt blir dessa över 20 års tid 1740 analysenheter. Jag exkluderar dock 18 kommuner ur mitt dataset från olika år då de inte specificerar vilka partier som är en del av det årets kommunstyre. Därför kan jag inte räkna ut huruvida dessa kommuner då hade ett minoritets- eller majoritetsstyre. Eftersom jag i slutändan analyserar 1722 kommuner kommer exkluderingen av 18 kommuner inte ha betydelse på mina slutsatser. Se bilaga 3 för en lista av exkluderade kommuner.

Fördelen med att jag använder en totalurvalsstrategi är att det resultat jag får i undersökningen direkt kan appliceras på Sveriges kommuner som helhet, eftersom urvalet och populationen är desamma. Därmed slipper jag problemet med potentiellt bristande generaliserbarhet: att slutsatserna från mitt urval inte nödvändigtvis gäller för hela populationen (Teorell & Svensson 2007, s. 68). Även om mitt urval är 1722 kommuner, medan populationen är 1740 kommuner, är denna skillnad så försumbar att den i realiteten inte bör påverka möjligheten att generalisera mina slutsatser direkt till alla kommuner.

Nackdelen med ett totalurval är att min arbetsbörda blir relativt hög när jag ska samla in data om 1722 kommuner. Eftersom jag måste samla in en stor del av datan manuellt, då det bara finns sammanställningar av minoritetsstyren från 2006 och framåt, ökar risken för osystematiska fel i datainsamlingen och därmed sannolikheten att mina resultat får bristande reliabilitet (ibid, s. 56-57). Dessa sammanställningar över minoritetsstyren avser inte alltid de styren som formerats i mandatperiodens början, varför jag måste manuellt kontrollera datan mot mitt ursprungliga datamaterial som avser styren i början av en mandatperiod. Det sistnämnda är datan jag kommer använda till min beroende variabel. Detta moment kräver att jag löpande kontrollerar att jag gör rätt under min insamling, och att jag går igenom det insamlade datamaterialet en gång till efter att jag slutfört insamlingen för att säkerställa att det inte innehåller några osystematiska fel.

5. Material

Mitt datamaterial är hämtat från Statistiska Centralbyrån (“SCB”) och Sveriges Kommuner och Regioners (“SKR”) rapporter och databaser. Dessa är myndigheter och statligt kopplade organisationer som tillhandahåller primärdata om sådant min undersökning bygger på. Eftersom data från primärkällor alltid bör användas istället för sekundärkällors data, har jag använt just dessa källor (Esaiasson et al. 2017, s. 298). Efter att jag inhämtat min data har jag exporterat den till Excel, där jag bearbetat den för att slutligen kunna importera den till mitt statistikprogram Stata, med vilket jag genomfört uppsatsens statistiska analyser.

Data till variablerna SD:s, lokalpartiers, Liberalernas, Centerpartiets och Miljöpartiets kommunvalresultat är hämtat från SCB:s statistikdatabas över kommunfullmäktigevalen 1973-2022, som redovisar dessa partiers procentuella röstandel i kommunfullmäktige i samtliga 290 kommuner under 1998-2018 (SCB Statistikdatabasen 2022c). Data över SD:s riksdagsvalresultat har jag hämtat från SCB:s statistikdatabas över riksdagsvalen 1973-2022 (SCB Statistikdatabasen 2022d).

Data till min beroende variabel, om ett kommunstyre är ett minoritets- eller majoritetsstyre, har jag dels hämtat från SKR:s sammanställningar över vilka styren som varit minoritetsstyren efter valen 2006-2018 (SKR 2021; SKR u.å.). Dels har jag för 1998 och 2002 års val manuellt sammanställt denna data från SKR:s dokument “Styren i kommuner 1994-”, som detaljerar vilka partier som ingått i varje kommuns styre i början av varje mandatperiod (SKR 2022b). Jag har sedan adderat dessa partiers sammanlagda mandatinnehav med hjälp av data från SCB:s statistikdatabas över hur många mandat respektive parti erhållit i varje kommuns fullmäktige, och sedan jämfört summan med det totala antalet mandat i varje kommunfullmäktige. Detta för att kunna avgöra vilka styren som är minoritets- respektive majoritetsstyren (SCB Statistikdatabasen 2022e).

Datan till variabeln “Antal representerade partier i kommunfullmäktige” har jag hämtat delvis från tidigare nämnda SCB-databas över mandatfördelningen för partierna i varje kommunfullmäktige. Som komplement har jag även inhämtat data över vilka lokalpartier som fick representation i kommunfullmäktige från SCB:s eftervalsammanställningar för valen 1998-2010, samt från Excel-sammanställningarna “Allmänna valen 2014: Huvudresultat” och “Allmänna valen 2018: Huvudresultat” (flik “Tabell 11” i båda dokument). Dessa två sammanställningar har hämtats från SCB:s hemsida över “Allmänna valresultat” för valen 2014 och 2018 (SCB 1999; SCB 2003; SCB 2007; SCB 2011b; SCB 2018; SCB 2022).

6. Resultat och analys

Jag kommer i avsnitt 6.1 - 6.3 redovisa de logistiska regressionsanalysernas resultat med oddskvoter och statistisk signifikans. Därefter kommer jag i avsnitt 6.4 - 6.6 presentera hur den förväntade sannolikheten för minoritetsstyren förändras i förhållande till respektive huvudsaklig x-variabel, uttryckt i separata grafer. Ju brantare kurva en graf har, desto starkare är sambandet mellan den huvudsakliga oberoende variabeln och sannolikheten för minoritetsstyren. I detta avsnitt redovisar jag även de förväntade sannolikheterna för att minoritetsstyren formas när respektive huvudsaklig oberoende variabel skiftar från ett lågt till ett högt x-värde, samt skillnaderna mellan dessa två x-värdens förväntade sannolikheter. Slutligen genomför jag en sammanfattande jämförelse i avsnitt 6.7 av resultaten från de tre regressionerna.

6.1 Regression 1 - SD:s kommunvalresultat

Tabell 1 – Logistisk regression med frekvensen av minoritetsstyren som beroende variabel och SD:s kommunvalresultat som huvudsaklig oberoende variabel

Oberoende variabler	(1) Oddskvot	(2) Oddskvot med kontroller
SD:s kommunvalresultat	1.1500*** (0.0135)	1.1501*** (0.0149)
Antal partier i kommunen		1.1304 (0.0833)
Lokalpartiers kommunvalresultat		1.0309** (0.0120)
L:s kommunvalresultat		1.0156 (0.0216)
C:s kommunvalresultat		0.9883 (0.0101)
MP:s kommunvalresultat		1.0263 (0.0299)
Konstant	0.0838*** (0.0120)	0.0257*** (0.0164)
/lnsig2u	-0.4626 (0.3724)	-0.5758 (0.3858)
N	1722	1722
Log pseudolikelihood	-757.739	-747.705

Standardfel inom parentes

* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

*Kolumn (1) visar oddskvoten för SD:s kommunvalresultat som oberoende variabel. Kolumn (2) visar oddskvoterna för SD:s kommunvalresultat som oberoende variabel samt kontrollvariabler. N=1722 anger antalet enskilda kommuner jag analyserat.*³

Som kan ses i kolumn (1) finns det ett 3-stjärnigt statistiskt signifikant samband mellan förekomsten av minoritetsstyren och SD:s kommunvalresultat (p-värdet är mindre än 0,001, vilket ger den starkaste sortens signifikans). Oddskvoten för sambandet mellan dessa två variabler är 1,1500, vilket innebär att för varje procentenhets ökning i SD:s kommunala väljarstöd så ökar oddset för att minoritetsstyren formas med 15 procent.

Vid kontroll för antal partier i kommunfullmäktige, lokalpartiers kommunvalresultat samt L, C och MP:s kommunvalresultat, kvarstår det positiva sambandet mellan en ökning i SD:s kommunvalresultat och en ökad sannolikhet för minoritetsstyren. Faktum är att oddskvoten på 1,1501 är nästintill oförändrad jämfört med kvoten i kolumn (1). Således ger en enprocentig ökning i SD:s kommunala väljarstöd en ökning i oddset för att minoritetsstyren formas med 15,01 procent. Därutöver är sambandet mellan dessa två variabler fortfarande 3-stjärnigt statistiskt signifikant när jag kontrollerar för övriga variabler. Detta ger stöd för min hypotes om att sannolikheten för minoritetsstyren ökar när SD:s kommunala väljarstöd ökar.

Av kontrollvariablerna är det endast lokalpartiers kommunvalresultat som har ett statistiskt signifikant samband med sannolikheten för minoritetsstyren. En oddskvot på cirka 1,03 ger att en ökning med en procentenhet i lokalpartiers kommunvalresultat ger en ökning i oddset för att minoritetsstyren bildas med tre procent. Därutöver är det endast "Antal partier i kommunfullmäktige" som har en oddskvot som är tydligt skild från 1, på cirka 1,13. Således leder ett tillskott av ett nytt parti i kommunfullmäktige att oddset för minoritetsstyren ökar med cirka 13 procent. L, MP och C:s oddskvoter är mycket lite skilda från 1, vilket gör att en ökning med en procentenhet i dessa partiers väljarstöd leder till en mycket liten ökning eller minskning i sannolikheten för minoritetsstyren.

³ En regression där samtliga outliers (extremfall) exkluderats redovisas för respektive analys som en separat bilaga i syfte att visa att outliers inte har orsakat stora skevheter i oddskvoterna. Dataunderlaget för alla regressioner kan fås på begäran.

6.2 Regression 2 - S & M:s kombinerade kommunvalresultat

Tabell 2 – Logistisk regression med frekvensen av minoritetsstyren som beroende variabel och S & M:s kombinerade kommunvalresultat som huvudsaklig oberoende variabel.

Oberoende variabler	(1) Oddsquot	(2) Oddsquot med kontroller
S & M:s kommunvalresultat	0.9534*** (0.0090)	0.9031*** (0.0130)
Antal partier i kommunen		1.4482*** (0.1143)
Lokalpartiers kommunvalresultat		0.9355*** (0.0149)
L:s kommunvalresultat		0.9233** (0.0230)
C:s kommunvalresultat		0.9024*** (0.0138)
MP:s kommunvalresultat		0.9467 (0.0281)
Konstant	2.5971* (1.2437)	25.7746** (29.8434)
/lnsig2u	-0.0080 (0.3045)	-0.2022 (0.3160)
N	1722	1722
Log pseudolikelihood	-832.309	-781.378

Standardfel inom parentes
* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Kolumn (1) visar oddsquoten för S & M:s kombinerade kommunvalresultat som oberoende variabel. Kolumn (2) visar oddsquoterna för S & M:s kombinerade kommunvalresultat som oberoende variabel samt kontrollvariabler.

I tabell 2 ser vi att sambandet mellan S & M:s kombinerade kommunvalresultat och förekomsten av minoritetsstyren är statistiskt säkerställt på 3-stjärnig nivå. Oddsquoten mellan de två variablerna är 0,9534, vilket innebär att när S & M:s sammanvägda kommunvalresultat ökar med en procentenhet, minskar oddset för minoritetsstyren med cirka 5 procent. Eftersom oddsquoter är symmetriska åt båda håll, ger detta även det motsatta förhållandet: att en minskning med en procentenhet i S & M:s kommunvalresultat ökar oddset för att minoritetsstyren formas med omkring 5 procent.

Vid kontroll för antal partier i kommunfullmäktige, lokalpartiers kommunvalresultat samt L, C och MP:s kommunvalresultat, förblir oddsquoten mellan S & M:s väljarstöd och förekomsten av minoritetsstyren signifikant på 3-stjärnig nivå. Samtidigt minskar oddsquoten till 0,9031, vilket innebär att en enprocentig ökning i S & M:s kombinerade kommunvalresultat nu ger minskade odds för att minoritetsstyren formas med cirka 10 procent. En enprocentig minskning i S & M:s kommunala stöd ökar därmed oddsen för att minoritetsstyren bildas med cirka 10 procent, vilket ger stöd för hypotes 2.

Av mina kontrollvariabler har alla utom MP:s kommunvalresultat ett statistiskt signifikant samband med förekomsten av minoritetsstyren. Dock är det bara antal partier i kommunfullmäktige som har en relativt hög oddskvot (1,4482), som indikerar att när antalet partier i kommunfullmäktige ökar med ett, ökar oddset för att minoritetsstyren formas med cirka 45 procent. Oddskvoterna för resterande variabler (lokalpartiers, L:s och C:s valresultat) beskriver att en enprocentig ökning i dessas valresultat ger ett förbättrat odds för minoritetsstyren med cirka 5-10 procent.

6.3 Regressionsanalys 3 - SD:s riksdagsvalresultat

Tabell 3 – Logistisk regression med frekvensen av minoritetsstyren som beroende variabel och SD:s riksdagsvalresultat som huvudsaklig oberoende variabel

Oberoende variabler	(1) Oddskvot	(2) Oddskvot med kontroller
SD:s riksdagsvalresultat	1.1032*** (0.0097)	1.1020*** (0.0106)
Antal partier i kommunen		1.1904* (0.0875)
Lokalpartiers kommunvalresultat		1.0127 (0.0120)
L:s kommunvalresultat		1.0169 (0.0227)
C:s kommunvalresultat		0.9758* (0.0098)
MP:s kommunvalresultat		1.0245 (0.0297)
Konstant	0.0796*** (0.0121)	0.0214*** (0.0134)
/lnsig2u	-0.3300 (0.3380)	-0.4863 (0.3558)
N	1722	1722
Log pseudolikelihood	-771.080	-758.963

Standardfel inom parentes

* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

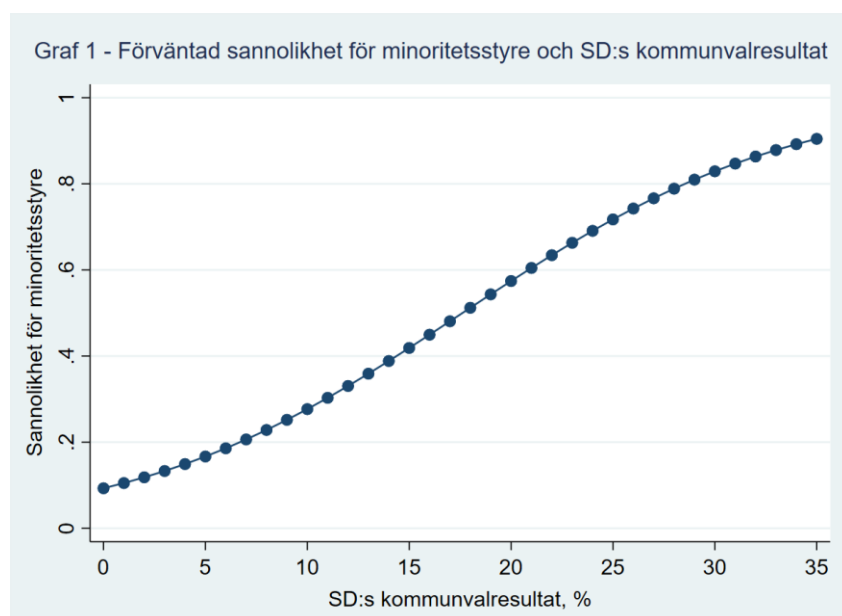
Kolumn (1) visar oddskvoten för SD:s riksdagsvalresultat som oberoende variabel. Kolumn (2) visar oddskvoterna för SD:s riksdagsvalresultat om oberoende variabel samt kontrollvariabler.

I tabell 3 ser vi ett statistiskt signifikant samband, på 3-stjärnig nivå, mellan SD:s riksdagsvalresultat och förekomsten av minoritetsstyren. Oddskvoten på 1,1032 innebär att en ökning i SD:s riksdagsvalresultat med en procentenhet ökar oddsen för att minoritetsstyren bildas med cirka 10 procent.

När jag kontrollerar för antalet partier i kommunfullmäktige, lokalpartiers, L, C och MP:s kommunvalresultat, kvarstår SD:s riksdagsresultats signifikanta samband med förekomsten av minoritetsstyren. Den nya oddskvoten för SD:s riksdagsresultat, 1,1020, är nästintill oförändrad jämfört med kvoten i kolumn (1), vilket ger att oddset för att ett minoritetsstyre bildas fortfarande ökar med cirka 10 procent när SD:s riksdagsvalresultat ökar med en procentenhet. Därmed ger detta stöd för hypotes 3: att sannolikheten för minoritetsstyren ökar när SD:s stöd på riksdagsnivå ökar.

Gällande kontrollvariablerna är det bara antal partier i kommunfullmäktige och C:s kommunvalresultat som har statistiskt säkerställda samband med förekomsten av minoritetsstyren i denna analys. Antal partier har en oddskvot på 1,1904, vilket betyder att varje gång ett nytt parti får representation i kommunfullmäktige ökar oddset för att minoritetsstyren formas med cirka 19 procent. C:s valresultat har dock en oddskvot under 1 (0,9758), vilket innebär att oddset för att minoritetsstyren formas ökar med cirka 2,4 procent för varje minskning med en procentenhet i väljarstöd för C. Gällande L, MP och lokalpartiers valresultat är dessas oddskvoter så pass nära 1 att de ger en relativt obetydlig ökning för oddset att minoritetsstyren formas.

6.4 Förväntade sannolikheter - SD:s kommunvalresultat

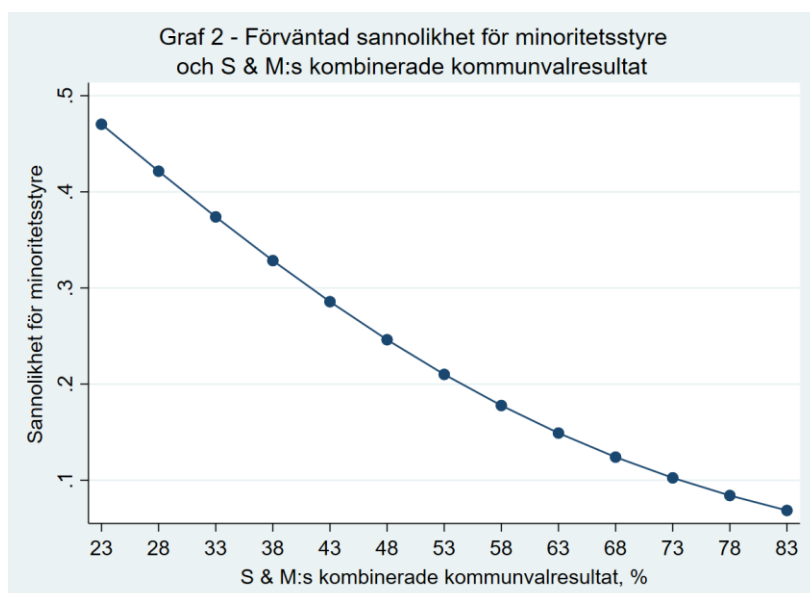
I denna graf ser vi ett tydligt samband mellan att sannolikheten för att minoritetsstyren bildas ökar ju högre SD:s kommunvalresultat blir. Därmed ger grafen stöd för hypotes 1.

Tabell 4 – Förväntade sannolikheter för SD:s kommunvalresultat

	Medelvärde (m)	Standardavvikelse (s)	X1 (m-s)	X2 (m+s)	Skillnad i förväntade sannolikheter (X2-X1)
Värden (%)	5,34	6,21	0	11,55	
Förväntade sannolikheter			0,093	0,318	0,225

När SD:s kommunvalresultat antar värdet för en standardavvikelse under medelvärdet (0%), är sannolikheten för minoritetsstyre 0,093⁴. När procentvärdet ökar till 11,55% (en standardavvikelse över medelvärdet) är den förväntade sannolikheten istället 0,318. Därmed ökar sannolikheten för att minoritetsstyren bildas med 0,225 när SD:s kommunvalresultat ökar från 0 till 11,55%. Detta ger belägg för att jag kan betrakta SD:s kommunvalresultat som en relativt starkt bidragande faktor till varför minoritetsstyren formas.

6.5 Förväntade sannolikheter - S & M:s kombinerade kommunvalresultat

I grafen ovan ser vi att ju högre kombinerat kommunalt stöd S & M får tillsammans, desto lägre blir sannolikheten för att minoritetsstyren formas. Således innebär detta också att ju lägre kommunalt stöd S & M får, desto högre är sannolikheten för att minoritetsstyren bildas. Därmed ger detta ytterligare stöd för hypotes 2.

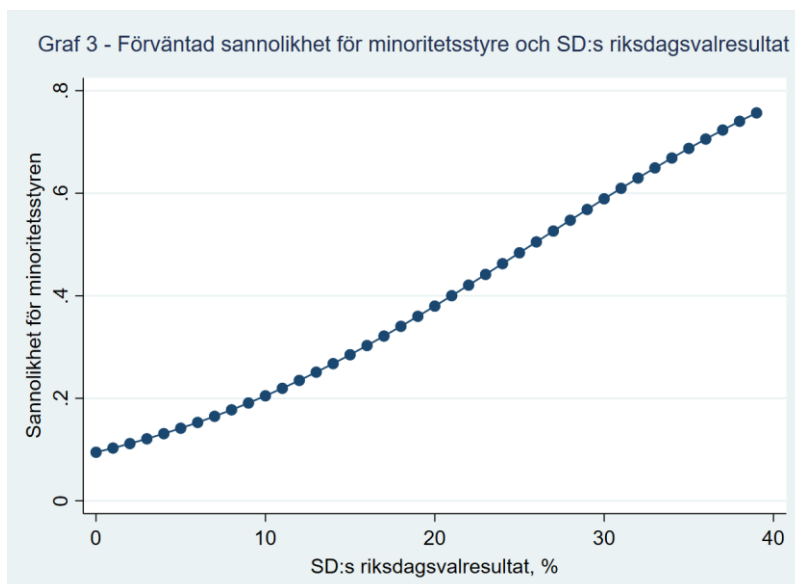
⁴ En standardavvikelse under medelvärdet är i detta fall ett negativt tal, vilket inte SD:s kommunvalresultat kan anta. Därför sätter jag x-värdet för en standardavvikelse under medelvärdet till 0, då detta är variabelns minimumvärde.

Tabell 5 – Förväntade sannolikheter för S & M:s kombinerade kommunvalresultat

	Medelvärde (m)	Standardavvikelse (s)	X1 (m-s)	X2 (m+s)	Skillnad i förväntade sannolikheter (X2-X1)
Värden (%)	53,43	8,98	44,45	62,41	
Förväntade sannolikheter			0,274	0,152	-0,122

När S & M:s kommunvalresultat antar x-värdet 44,45% (en standardavvikelse under medelvärdet) är den förväntade sannolikheten för minoritetsstyren 0,274. X-värdet för en standardavvikelse över medelvärdet är 62,41%, vilket ger en förväntad sannolikhet för att minoritetsstyren formas på 0,152. Skillnaden i förväntad sannolikhet är således -0,122. På så sätt minskar sannolikheten för att minoritetsstyren formas med 0,122 när S & M:s kommunvalresultat ökar från 44,45 till 62,41%. Eftersom sannolikheter är symmetriska åt båda håll innebär detta att sannolikheten för minoritetsstyren ökar med 0,122 när S & M:s kommunvalresultat minskar från 62,41 till 44,45% i väljarstöd.

6.6 Förväntade sannolikheter - SD:s riksdagsvalresultat

I grafen för regression 3 syns ett starkt samband mellan en ökning i SD:s riksdagsvalresultat och en ökad sannolikhet för minoritetsstyren. Detta ger stöd till hypotes 3: att sannolikheten för minoritetsstyren ökar ju högre stöd Sverigedemokraterna får i riksdagsvalet.

Tabell 6 – Förväntade sannolikheter för SD:s riksdagsvalresultat

	Medelvärde (m)	Standardavvikelse (s)	X1 (m-s)	X2 (m+s)	Skillnad i förväntade sannolikheter (X2-X1)
Värden (%)	7,97	8,29	0	16,26	
Förväntade sannolikheter			0,095	0,308	0,213

I tabell 6 kan vi se att när SD:s riksdagsvalresultat antar värdet en standardavvikelse under medelvärdet (0%), är den förväntade sannolikheten för minoritetsstyren 0,095⁵. När SD:s riksdagsstöd antar värdet en standardavvikelse över medelvärdet (16,26%), är den förväntade sannolikheten för minoritetsstyren cirka 0,308. Därmed ökar sannolikheten för att minoritetsstyren formas med 0,213 när SD:s riksdagsvalresultat ökar från 0 till 16,26%. Detta ger stöd för att SD:s riksdagsvalresultat påverkar förekomsten av minoritetsstyren relativt mycket.

6.7 Jämförelse av resultaten

Mina tre regressioner uppvisar liknande mönster. Samtliga tre huvudsakliga oberoende variabler har den starkaste formen av statistiskt signifikanta samband med oddset för att minoritetsstyren bildas, både när jag undersöker dessa ensamma i förhållande till oddset för minoritetsstyren och när jag tar hänsyn till mina kontrollvariablers påverkan. Sammantaget indikerar detta att samtliga tre oberoende variabler har en säkerställd påverkan på att oddset för minoritetsstyren ökar.

Gällande de förväntade sannolikheterna har SD:s kommunvalresultat och SD:s riksdagsvalresultat liknande skillnad i förväntad sannolikhet (0,225 respektive 0,213). Detta innebär att båda variabler har en relativt stark effekt på sannolikheten för att minoritetsstyren formas, även om SD:s kommunvalresultats effekt är aningen starkare. S & M:s kombinerade kommunvalresultats skillnad i förväntad sannolikhet var -0,122, vilket innebär att denna variabel har en svagare men inte försumbar effekt på sannolikheten för minoritetsstyren.

⁵ En standardavvikelse under medelvärdet är i detta fall ett negativt tal, vilket inte SD:s riksdagsvalresultat kan anta. Därför sätter jag x-värdet för en standardavvikelse under medelvärdet till 0, då detta är variabelns minimumvärde.

7. Slutsats & diskussion

7.1 Undersökningens slutsatser

I min undersökning har jag funnit stöd för samtliga tre hypoteser. Den första, "Sannolikheten för att minoritetsstyren formeras ökar ju högre stöd Sverigedemokraterna får i kommunvalet", bekräftas dels av att jag fann ett statistiskt signifikant samband mellan en ökning i SD:s kommunvalresultat och en ökning i oddset för att kommunala minoritetsstyren formeras. Sambandet var signifikant även efter att jag tagit hänsyn till mina kontrollvariabler. Dels ökade den förväntade sannolikheten för att minoritetsstyren formeras med 0,225 när SD:s kommunvalresultat ökade från 0 till cirka 11,6%, vilket indikerar att SD:s kommunala stöd har en relativt stark påverkan på sannolikheten för minoritetsstyren.

Jag har även funnit visst stöd för min andra hypotes, "Sannolikheten för minoritetsstyren ökar ju lägre kombinerat stöd Socialdemokraterna och Moderaterna får i kommunfullmäktige". Jag fann nämligen ett statistiskt signifikant samband mellan en minskning i S & M:s kommunala stöd och en svag ökning i oddset för minoritetsstyren, även när jag kontrollerade för mina kontrollvariabler. Den förväntade sannolikheten för att minoritetsstyren formas när S & M:s väljarstöd minskar relativt mycket var 0,122. Även om detta styrker min andra hypotes, har variabeln sämre förklaringskraft för varför minoritetsstyren blivit vanligare än vad SD:s kommunvalresultat har. Således är en minskning av S & M:s kommunala väljarstöd inte en fullständigt alternativ förklaring till att SD:s kommunvalresultat orsakade en ökad andel minoritetsstyren, även om S & M:s minskade kommunala väljarstöd har viss förklaringskraft.

Slutligen har även min tredje hypotes, "Sannolikheten för minoritetsstyren ökar ju högre stöd Sverigedemokraterna får i riksdagsvalet", bekräftats. Jag fann ett statistiskt säkerställt samband mellan att en ökning i SD:s riksdagsvalresultat ger förbättrade odds för att minoritetsstyren bildas, som även kvarstod när jag beaktade mina kontrollvariablers inverkan. Dessutom ökade den förväntade sannolikheten för att minoritetsstyren formas med 0,213 när SD:s riksdagsvalresultat ökade från 0 till cirka 16%, vilket indikerar en relativt stark påverkan på min beroende variabel.

Intressant nog är SD:s riksdagsvalresultats förklaringskraft nästintill identisk med SD:s kommunvalresultats, eftersom dessas respektive ökning i förväntade sannolikheter är nästan lika stora (se avsnitt 6.5). Eftersom SD:s riksdagsvalresultat dock är en bakomliggande variabel, innebär detta sannolikt att dess påverkan förmedlas genom SD:s kommunvalresultat, eftersom en ökning i den förstnämnda i ett val rimligtvis bör generera en ökning i den sistnämnda i ett nästkommande val (se 7.4 för vidare utveckling av detta resonemang). Som alternativ förklaring betraktar jag därför SD:s riksdagsvalresultat som mer giltig än S & M:s minskade kommunala stöd, där den förstnämnda nästan har lika stor förklaringskraft som SD:s kommunvalresultat. Dock kan SD:s riksdagsvalresultat i slutändan inte ersätta SD:s kommunvalresultat som den huvudsakliga förklaringen till att minoritetsstyren blivit vanligare.

7.2 Teoretiska slutsatser och diskussion

Utifrån Downs teori om politisk isolering kan jag konstatera att teorins antaganden om att mainstream-partier kommer bilda styren med syftet att isolera ett paria-parti (i mitt fall Sverigedemokraterna) när detta vinner representation i kommunerna, har bevisats av min studie. Dock har jag, enligt min egen utveckling av teorin, funnit stöd för att dessa styren i högre grad blivit minoritetsstyren istället för breda, blocköverskridande majoritetsstyren, exempelvis genom att jag fann starka belägg för hypotes 1.

Detta skulle kunna förklaras av att mainstream-partierna, som i föregående mandatperiod kanske har styrt i majoritet, hellre väljer att regera vidare med en förlorad majoritet av mandaten än att behöva ta stöd av SD:s mandat för att kunna formera ett majoritetsstyre. Detta trots att kommunstyret således riskerar att bli svagare genom att det konstant måste söka kompromisser med motståndarblockets partier för att kunna erhålla en majoritet av rösterna vid omröstningar om exempelvis kommunens budget. Därmed kan beslutet att formera ett minoritetsstyre ses som ett uttryck för politisk isolering, eftersom syftet med största sannolikhet har varit att isolera Sverigedemokraterna från inflytande genom att inte göra sig beroende av deras mandat.

Det finns dock en möjlighet att politisk isolering-strategin inte nödvändigtvis började användas brett av kommunernas mainstream-partier förrän SD erhöll ett tillräckligt stort antal mandat så att de fick en inflytelserik vågmästarroll vid omröstningar om vilket styre som ska tillträda. Innan detta skedde, i synnerhet mellan 1998-2006, skulle man kunna hävda att mainstream-partierna istället använde Downs ignore-strategi. Då var det nämligen fortfarande relativt enkelt att bilda majoritetsstyren med antingen ett av motståndarblockets mindre partier eller ett lokalt parti med få mandat, för att kompensera för förlusten av ett fåtal mandat till SD. Således kanske inte SD betraktades av de flesta kommuners mainstream-partier som ett problem för formeringen av majoritetsstyren under denna tidsperiod, varför partiet med lätthet kunde ignoreras och minoritetsstyren kunde undvikas.

Därutöver skulle faktumet att minoritetsstyren inte ökade i stor mängd förrän efter valet 2010 också kunna bero på mainstream-partiernas inlärningskurva gällande vilka strategier som fungerar gentemot SD. Efter valen 1998-2006, då SD enbart vann en liten del av fullmäktigemandaten, kanske vissa partier antog ignore-strategin som ett sätt att försöka hindra SD:s åsikter från att komma upp på den politiska agendan, och därmed göra partiets åsikter irrelevanta. Detta med förhoppningen att SD så småningom skulle minska i väljarstöd. När denna strategi inte fungerade kanske mainstream-partierna valde att byta till en förmodad effektivare strategi för att minska SD:s inflytande, varför man antog en tydligare isoleringsstrategi gentemot partiet. Detta resulterade i en ökad formering av minoritetsstyren än tidigare, eftersom man rimligtvis ville utestänga SD från politiskt inflytande genom att inte göra sig beroende av partiets mandat.

För övrigt kan jag efter kommunvalet 2018 se en svag trend av att enstaka kommuners mainstream-högerpartier antar Downs collaboration-strategi gentemot SD (se avsnitt 3.1), eftersom partiet var med i det regerande styret i 4 av 290 kommuner (SKR 2022a). Även om enbart två av dessa faktiskt var ett styre tillsammans med mainstream-högerpartier (i resterande två kommuner regerade SD ensamma i minoritet), kan de andra två kommunerna möjligen ses som ett uttryck för mainstream-partiernas tidigare nämnda inlärningskurva av vilka strategier som fungerar för att hindra SD:s fortsatta ökning i väljarstöd.

Således kanske dessa två kommuners mainstream-högerpartier skiftade från politisk isoleringsstrategin till collaboration-strategin, eftersom den förstnämnda inte minskade SD:s stöd. Att låta SD vara med i ett styre kanske således motiverades av att om partiet får ta ansvar för den förda politiken, kan det inte längre hävda sin outsider-status och skylla politiska beslut på mainstream-partierna, varför de lättare riskerar att förlora väljarstöd. Collaboration-strategin kan dock även ha motiverats av rent maktpolitiska ambitioner, eftersom SD besatt ett strategiskt antal mandat som i slutändan mainstream-partierna inte kunde bortse ifrån om dessa ville bygga starka majoritetsstyren. Det vore intressant att i framtida forskning studera om denna trend blivit vanligare efter kommunvalet 2022, och om den orsakat en minskning i antalet kommunala minoritetsstyren.

7.3 Avslutande diskussion

Även om mitt resultat visar ett starkt, säkerställt samband mellan att antalet minoritetsstyren ökat när SD:s kommunala väljarstöd ökat i genomsnitt mellan 1998-2018, fick kanske inte den sistnämnda variabeln nödvändigtvis någon kausal effekt på antalet minoritetsstyren förrän efter valet 2014. Det var först då som det nämligen skedde en väsentlig ökning av det totala antalet kommunala minoritetsstyren jämfört med ett föregående val, från 41 till 92 stycken, samtidigt som SD:s genomsnittliga kommunalresultat dubblerades från cirka 5 till 10 procent (se avsnitt 1.1).

Denna dubbling skulle kunna förklaras av att majoritetsstyren fortfarande kunde formuleras i stor utsträckning efter de val då SD just vunnit representation i många kommuner men ännu inte fått en tillräckligt stor andel av fullmäktigemandaten för att kunna få en vågmästarroll. Detta gäller i synnerhet mellan 1998-2010 då SD som mest vann i genomsnitt 4,7% av rösterna efter valet 2010, vilket motsvarar en liknande andel av fullmäktigemandaten. Mainstream-partierna som styrde, ofta i majoritet, under den tidigare mandatperioden kan följaktligen efter ett val under dessa år ha haft ett sammanlagt mandatinnehav som antingen möjliggjorde ett likadant majoritetsstyre som tidigare, eller som krävde stöd av ett extra mindre parti.

Eftersom SD dock fick en mycket starkare vågmästarposition i fullmäktige efter valet 2014 till följd av partiets tidigare nämnda dubbling av sitt mandatinnehav jämfört med 2010, skulle valet 2014 kunna ses som brytpunkten för när mainstream-partierna inte längre generellt sett

kunde fortsätta regera vidare i majoritet enbart med extra stöd av ett eller ett fåtal mindre partiers mandat. Att just valet 2014 blev denna brytpunkt kan nog till stor del förklaras av Sverigedemokraternas valsuccé år 2010, då partiet för första gången kom in i riksdagen. Inträdet i riksdagen gav sannolikt partiet mer publicitet än tidigare, vilket gjorde att deras politiska förslag rimligtvis nådde ut till fler väljare än tidigare. Detta kan i sin tur ha haft en betydande effekt på antalet nya röster som partiet fick i det efterföljande kommunvalet 2014, eftersom cirka två tredjedelar av väljarna i regel röstar på samma parti i riksdags- och kommunvalen (se avsnitt 4.4). Det ökade stödet för SD i kommunvalet genererade sedan ett högre antal mandat till partiet, vilket gav dem en starkare vågmästarroll vid voteringar om vilket styre som skulle tillträda efter valet 2014. Eftersom partiet betraktades som paria, ökade därmed antalet kommunala minoritetsstyren.

Sammanfattningsvis är slutsatsen av min uppsats att Sverigedemokraternas intåg i kommunpolitiken de senaste tjugo åren har lett till att minoritetsstyren blivit vanligare i svenska kommuner. Detta eftersom ju fler mandat partiet erövrar i kommunfullmäktige, desto oftare formerade mainstream-partierna minoritetsstyren som ett sätt att utestänga partiet från inflytande. Som alternativ förklaring har också SD:s riksdagsvalresultat haft en relativt stark indirekt effekt på ökningen av antalet minoritetsstyren, genom att ett förbättrat riksdagsvalresultat har påverkat partiets kommunala valresultat positivt. Den andra alternativa förklaringen, Socialdemokraternas och Moderaternas minskning i kombinerat kommunvalresultat, har också viss relevans för att kunna förklara ökningen i minoritetsstyren. Dock har denna variabel sämre förklaringskraft än SD:s riksdagsvalresultat. I slutändan ersätter inte dessa två alternativa förklaringsfaktorer SD:s kommunvalresultat som den huvudsakliga förklaringen till varför kommunala minoritetsstyren blivit mycket vanligare sedan 1998.

7.4 Vidare forskning

Det vore intressant att som utvidgning av min studie även undersöka 2022 års kommunval, och hur Sverigedemokraternas ökade väljarstöd i många kommuner har påverkat antalet minoritetsstyren efter detta val. Här skulle det vara intressant att analysera om mainstream-högerpartiernas gradvisa normalisering av SD på riksdagsnivån har möjliggjort en normalisering på kommunnivå, och om partiet därmed har kunnat ingå i fler kommunstyren än efter valet 2018. Detta kan i sin tur ha orsakat antingen en ökning i antalet majoritets- eller minoritetsstyren. Här skulle exempelvis Downs teori om "engage" kunna användas för att analysera vilka strategier som vissa mainstream-partier antar gentemot SD när de bestämmer sig för att samarbeta med dem i ett kommunalt styre. Man skulle även kunna studera motiven till varför vissa partier väljer att samarbeta med SD, såsom enighet inom sakpolitik eller ideologi. Avslutningsvis kan framtida forskare analysera om blocköverskridande styren blivit vanligare som konsekvens av SD:s ökning. En vidare undersökning om dessa styren blir vanligare när vänster- eller högerblockets partier är de som söker blocköverskridande samarbeten vore intressant att även analysera för att se om det finns någon skillnad mellan blocken.

8. Referenser

- Berg, Linda; Erlingsson O., Gissur; Oscarsson, Henrik. 2019. "Rekordhög röstdelning" i Ulrika Andersson, Björn Rönnerstrand, Patrik Öhberg & Annika Bergström (red.) *Storm och stiltje*. Göteborgs universitet: SOM-institutet.
<https://www.gu.se/sites/default/files/2020-04/093-106%20Berg%2C%20Erlingsson%20o%20Oscarsson.pdf>. Hämtad 2022-12-20.
- Berg, Linda & Oscarsson, Henrik. 2015. "Supervalåret 2014". *Statistiska Centralbyrån*. <https://www.gu.se/sites/default/files/2021-03/Berg%20%26%20Oscarsson%20%282015%29%20Superval%C3%A4ret%202014%20pdf.pdf>. Hämtad 2022-12-21.
- Bergman, Torbjörn. *Constitutional rules and party goals in coalition formation: an analysis of winning minority governments in Sweden*. Diss., Umeå Universitet. 1995. <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:148336/FULLTEXT02.pdf>.
- Bäck, Hanna. *Explaining coalitions: evidence and lessons from studying coalition formation in Swedish local government*. Diss., Uppsala Universitet. 2003.
- Cameron A., Colin & Miller L., Douglas. 2015. "A Practitioner's Guide to Cluster-Robust Inference." *The Journal of Human Resources*, Vol. 50, No. 2, pp. 317–372.
<https://ludwig.lub.lu.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=edsjrs&AN=edsjrs.24735989&site=eds-live&scope=site>. Hämtad 2022-12-05.
- Downs M., William. 2001. "Pariahs in their Midst: Belgian and Norwegian Parties React to Extremist Threats". *West European Politics*, Vol. 24, No. 3, pp. 23-42.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1080/01402380108425451>. Hämtad 2022-11-09.
- Esaiasson, Peter; Giljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Towns, Ann; Wängnerud, Lena. 2017. *Metodpraktikan - Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5 uppl. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Geys, Benny; Heyndels, Bruno & Vermeir, Jan. 2006. "Explaining the formation of minimal coalitions: Anti-system parties and anti-pact rules". *European Journal of Political Research*, Vol. 45, No. 6, pp. 957–984.
<https://ludwig.lub.lu.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=poh&AN=22908313&site=eds-live&scope=site>. Hämtad 2022-11-08
- Heinze, Anna-Sophie. 2018. "Strategies of mainstream parties towards their right-wing populist challengers: Denmark, Norway, Sweden and Finland in comparison". *West European Politics*, Vol. 41, No. 2, pp. 287–309.
<https://www.tandfonline-com.ludwig.lub.lu.se/doi/pdf/10.1080/01402382.2017.1389440>. Hämtad 2022-11-10.
- Hosmer W., David & Lemeshow, Stanley. 2000. *Applied logistic regression*. 2 uppl. John Wiley & Sons, Inc.

- Loxbo, Karl. 2008. "Sverigedemokraterna i fullmäktige - påverkas koalitioner och politik i kommunerna". *Kommunal ekonomi och politik*. Vol. 12, No. 4, pp. 7-32. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/20737/gupea_2077_20737_1.pdf;jsessionid=7185BFBDC7506412F187C64C7653F94F?sequence=1. Hämtad 2022-11-04.
- Loxbo, Karl. 2010. "The Impact of the Radical Right: Lessons from the Local Level in Sweden, 2002-2006". *Scandinavian Political Studies*, Vol. 33, No. 3, pp.295-315. <https://ludwig.lub.lu.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=poh&AN=53051487&site=eds-live&scope=site> . Hämtad 2022-11-05.
- Meguid M., Bonnie. 2005. "Competition between Unequals - The Role of Mainstream Party Strategy in Niche Party Success". *The American Political Science Review*. Vol. 99, No. 3, pp. 347-359. https://www-jstor-org.ludwig.lub.lu.se/stable/30038944#metadata_info_tab_contents. Hämtad 2022-11-03.
- SCB. "Allmänna valen 1998 - Del 3 Kommunfullmäktige den 20 september 1998". Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1999. [https://share.scb.se/ov9993/data/historisk%20statistik/SOS%201911-%2FValstatistiken%2FAllm%C3%A4nna%20valen%20\(SOS\)%201970-1998%2FValstatistik-Allmanna-valen-1998-Del-3-Kommunfullm%C3%A4ktige.pdf](https://share.scb.se/ov9993/data/historisk%20statistik/SOS%201911-%2FValstatistiken%2FAllm%C3%A4nna%20valen%20(SOS)%201970-1998%2FValstatistik-Allmanna-valen-1998-Del-3-Kommunfullm%C3%A4ktige.pdf). Hämtad 2022-11-08.
- SCB. "Allmänna valen 2002 - Del 3 Kommunfullmäktige den 15 september 2002". Stockholm: Statistiska centralbyrån, 2003. https://share.scb.se/ov9993/data/publikationer/statistik/publikationer/me0103_2003m00_br_01_me03s%C3%A50301.pdf. Hämtad 2022-11-08.
- SCB. "Allmänna valen 2006 - Del 3 Kommunfullmäktige den 17 september 2006". Stockholm: Statistiska centralbyrån, 2007. https://share.scb.se/ov9993/data/publikationer/statistik/publikationer/me0104_2006a01_br_me03sa0701.pdf. Hämtad 2022-11-08.
- SCB. "Allmänna valen 2010 Del 1 Riksdagen den 19 september 2010". Stockholm: Statistiska centralbyrån, 2011a. https://www.scb.se/contentassets/b485269e93864392b0640b8b8c6b1c28/me0104_2010a01_br_me01br1101.pdf. Hämtad 2022-11-09.
- SCB. "Allmänna valen 2010 - Del 3 Kommunfullmäktige den 19 september 2010". Stockholm: Statistiska centralbyrån, 2011b. https://www.scb.se/contentassets/35b0b096633d414e818d0bac3d02d396/me0104_2010a01_br_me03br1101.pdf. Hämtad 2022-11-08.
- SCB. 2018. "Allmänna valen 2014: Huvudresultat". <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/demokrati/allmanna-val/allmanna-val-resultat/pong/tabell-och-diagram/historisk-valstatistik/allmanna-valen-2014--huvudresultat/>. Hämtad 2022-11-08.
- SCB. 2022. "Allmänna valen 2018: Huvudresultat". <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/demokrati/allmanna-val/allmanna-val-resultat/pong/tabell-och-diagram/historisk-valstatistik/allmanna-valen-2018--huvudresultat/>. Hämtad 2022-11-08.

- SCB Statistikdatabasen. 2022a. "Kommunfullmäktigval - erhållna mandat efter region och parti. Valår 1973 - 2022". https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Xn7PzcsBpnOXkkH4l55Lejt4H211Izqv/edit?usp=share_link&ouid=101044791719184775979&rtpof=true&sd=true. Hämtad 2022-11-05
- SCB Statistikdatabasen. 2022b. "Mandat i kommunfullmäktige efter region, parti och valår". <https://www.statistikdatabasen.scb.se/sq/131824>. Hämtad 2022-11-29.
- SCB Statistikdatabasen. 2022c. "Kommunfullmäktigval - valresultat efter region och parti mm. Antal och andelar. Valår 1973-2022". https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_ME_ME0104_ME0104A/ME0104T1/. Hämtad 2022-11-04.
- SCB Statistikdatabasen. 2022d. "Riksdagsval - valresultat efter region och parti mm. Antal och andelar. Valår 1973 - 2022". https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_ME_ME0104_ME0104C/ME0104T3/. Hämtad 2022-11-08.
- SCB Statistikdatabasen. 2022e. "Kommunfullmäktigval - erhållna mandat efter region och parti. Valår 1973 - 2022". https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_ME_ME0104_ME0104A/Kfmandat/. Hämtad 2022-11-03.
- SKR. 2021. "Styre i kommuner, uppdaterad april 2021". <https://skr.se/download/18.5454beb81808a4df36f49833/1652256315297/Styre-kommun-uppdaterad-20210427.xlsx>. Hämtad 2022-11-01.
- SKR 2022a. "Styre Kommuner 1994-2018". https://docs.google.com/spreadsheets/d/1tz339IEhCoazTx8DI9k-ybEGbpv_kWg/edit?usp=share_link&ouid=101044791719184775979&rtpof=true&sd=true. Hämtad 2022-11-01.
- SKR. 2022b. "Styren i kommuner 1994-". Uppdaterad 26 augusti 2022. <https://catalog.skl.se/store/1/resource/125>. Hämtad 2022-11-04.
- SKR. u.å. "100119 Kommunstyren 2006-2010.xl", "Styren i kommuner _mandatperioden_2010-14_slut.xlsx", "Kommuner_styre2014_uppdaterad181213.xlsx", https://drive.google.com/drive/folders/1Kp2s33QNCI5DQxnFDt4TnwvaHSiuV6Nm?usp=share_link. Mottagna 2022-11-14.
- Strøm, Kaare. 1990. *Minority government and majority rule*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sundell, Anders. u.å. "Logistisk regressionsanalys". [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.stathelp.se/sv/regression_logistic_sv.html. Hämtad 2022-12-20.
- Sundell, Anders. u.å. "Ordlista med korta förklaringar". [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.stathelp.se/sv/wordlist_sv.html. Hämtad 2022-12-28.
- Teorell, Jan & Svensson, Torsten. 2007. *Att fråga och att svara*. Malmö: Liber AB.
- Valforskningsprogrammet. 2018. "Varifrån kom Sverigedemokraternas väljare?". *Göteborgs universitet*. <https://www.gu.se/sites/default/files/2020-06/2018-15%20Varifra%CC%8A%20kom%20Sverigedemokraternas%20va%CC%88ljare%3F.pdf>. Hämtad 2022-11-09.

Wänström, Johan. 2016. "Att bryta mönster - vägar mot blocköverskridande samarbeten I kommuner, regioner och landsting". *Sveriges Kommuner och Landsting*.
<https://skr.se/download/18.5627773817e39e979ef7ab1f/1642748916082/7585-332-1.pdf>. Hämtad 2022-11-07.

Bilagor

Bilaga 1

Korrelationsanalys mellan beroende variabeln SD:s kommunvalresultat och den oberoende variabeln S & M:s kombinerade kommunvalresultat

Oberoende variabel	(1) Koefficient
S & M:s kommunvalresultat	-0.1867 ***
Konstant	17.4129
N	1722

* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Not: S & M:s sammanvägda kommunvalresultat har ett negativt, signifikant samband med SD:s kommunvalresultat. Variablerna är alltså korrelerade.

Bilaga 2

Korrelationsanalys mellan beroende variabeln SD:s kommunvalresultat och den oberoende variabeln SD:s riksdagsvalresultat

Oberoende variabel	(1) Koefficient
SD:s riksdagsvalresultat	0.6823***
Konstant	-0.1922
N	1444

* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Not: SD:s riksdagsvalresultat har ett positivt, signifikant samband med SD:s kommunvalresultat, varför de två variablerna är korrelerade. Eftersom det inte fördes statistik på SD:s väljarstöd för 1994 års val, har jag exkluderat år 1998 i korrelationsanalysen, eftersom jag antagit att väljarstödet i ett kommunval påverkats av det föregående riksdagsvalet.

Bilaga 3 - Exkluderade kommuner från studien

1998	Knivsta	Sölvesborg	Svedala	Skurup	Sjöbo	Mellerud	Svenljunga	Degerfors	Askersund	Vansbro	Söderhamn	Storuman
2002	Ydre	Svedala	Vårgårda									
2006	Svedala											
2010	Örebro	Götene										

Bilaga 4

Tabell 1 – Logistisk regression med sannolikheten för minoritetsstyren som beroende variabel och SD:s kommunvalresultat som huvudsaklig oberoende variabel (outliers exkluderade)

Oberoende variabler	(1) Oddsquot	(2) Oddsquot med kontroller
SD:s kommunvalresultat	1.1460*** (0.0147)	1.1448*** (0.0162)
Antal partier i kommunen		1.1260 (0.0837)
Lokalpartiers kommunvalresultat		1.0298* (0.0120)
L:s kommunvalresultat		1.0120 (0.0219)
C:s kommunvalresultat		0.9876 (0.0101)
MP:s kommunvalresultat		1.0300 (0.0297)
Konstant	0.0852*** (0.1235)	0.0277*** (0.0177)
/lnsig2u	-0.4573 (0.3715)	-0.5621 (0.3834)
N	1696	1696
Beroende variabels medelvärde	0.1893	0.1893
Log pseudolikelihood	-744.9747	-735.2991

Standardfel inom parentes
* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Bilaga 5

Tabell 2 - Logistisk regression med frekvensen av minoritetsstyren som beroende variabel och S & M:s kombinerade kommunvalresultat som huvudsaklig oberoende variabel (outliers exkluderade)

Oberoende variabler	(1) Oddsquot	(2) Oddsquot med kontroller
S & M:s kommunvalresultat	0.9545*** (0.0091)	0.9042*** (0.0132)
Antal partier i kommunen		1.4781*** (0.1189)
Lokalpartiers kommunvalresultat		0.9298*** (0.0152)
L:s kommunvalresultat		0.9204** (0.0233)
C:s kommunvalresultat		0.9033*** (0.0138)
MP:s kommunvalresultat		0.9454 (0.0283)
Konstant	2.4365 (1.1930)	21.3965** (24.8399)
/lnsig2u	0.0013 (0.3035)	-0.2041 (0.3170)
N	1713	1713
Beroende variabelns medelvärde	0.198	0.198
Log pseudolikelihood	-827.665	-776.368

Standardfel inom parentes

* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Bilaga 6

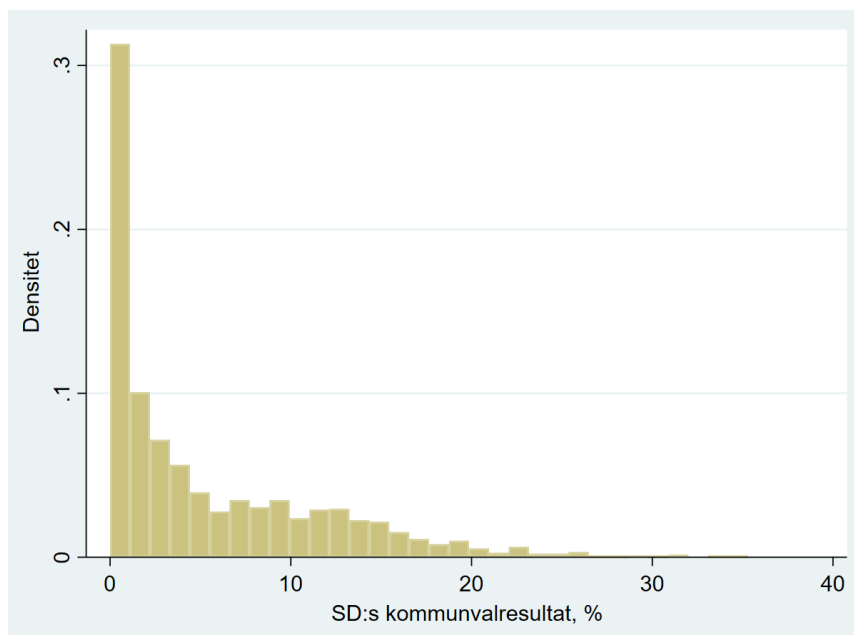
Tabell 3 – Logistisk regression med frekvensen av minoritetsstyren som beroende variabel och SD:s riksdagsvalresultat som huvudsaklig oberoende variabel (outliers exkluderade)

Oberoende variabler	(1) Oddsquot	(2) Oddsquot med kontroller
SD:s riksdagsvalresultat	1.1006*** (0.0100)	1.0996*** (0.0109)
Antal partier i kommunen		1.1854* (0.0870)
Lokalpartiers kommunvalresultat		1.0151 (0.0118)
L:s kommunvalresultat		1.0164 (0.0228)
C:s kommunvalresultat		0.9767* (0.0099)
MP:s kommunvalresultat		1.0283 (0.0297)
Konstant	0.0810*** (0.01235)	0.0217*** (0.0136)
/lnsig2u	-0.3217 (0.3368)	-0.4732 (0.3535)
N	1713	1713
Beroende variabelns medelvärde	0.195	0.195
Log pseudolikelihood	-767.144	-754.942

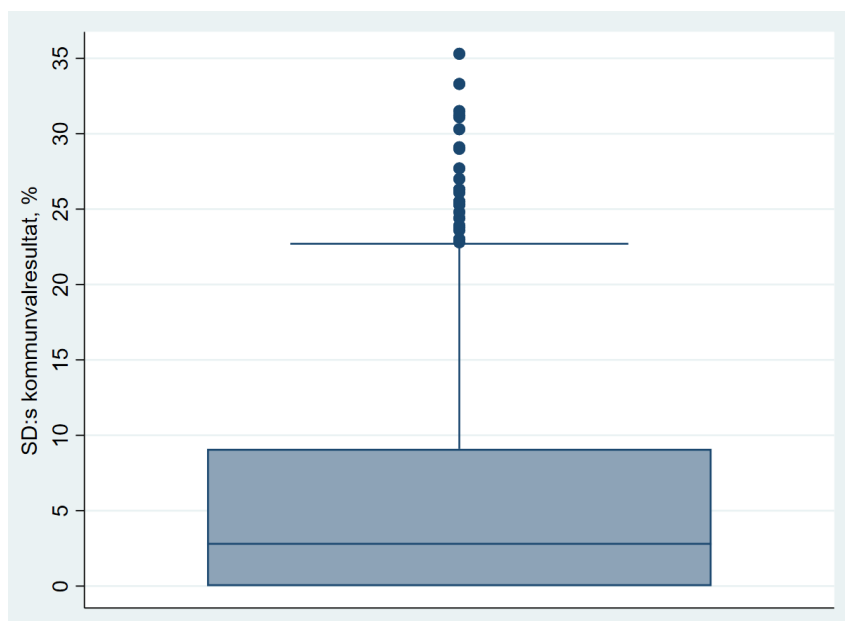
Standardfel inom parentes

* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Bilaga 7 - Histogram för SD:s kommunvalresultat

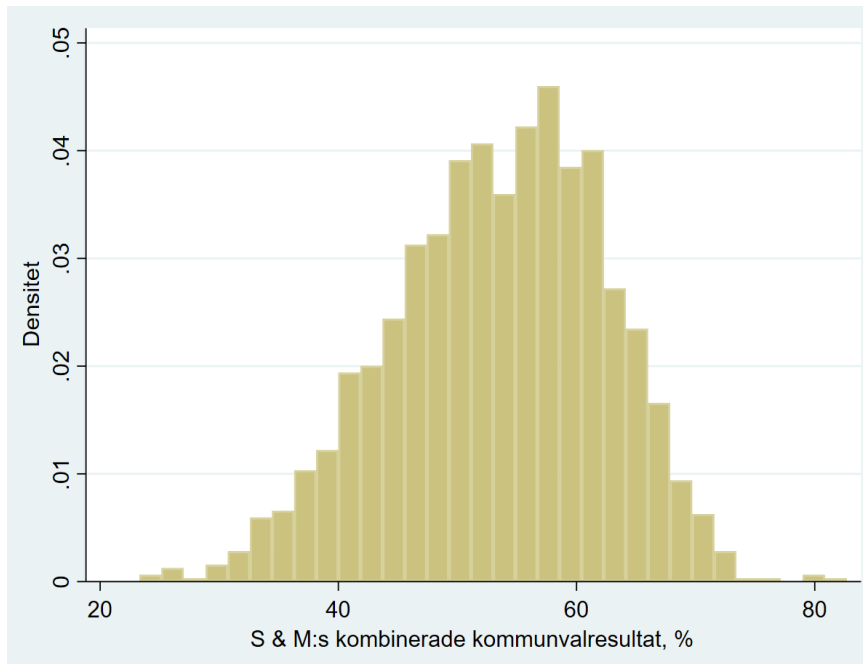

Bilaga 8 - Boxplot för SD:s kommunvalresultat

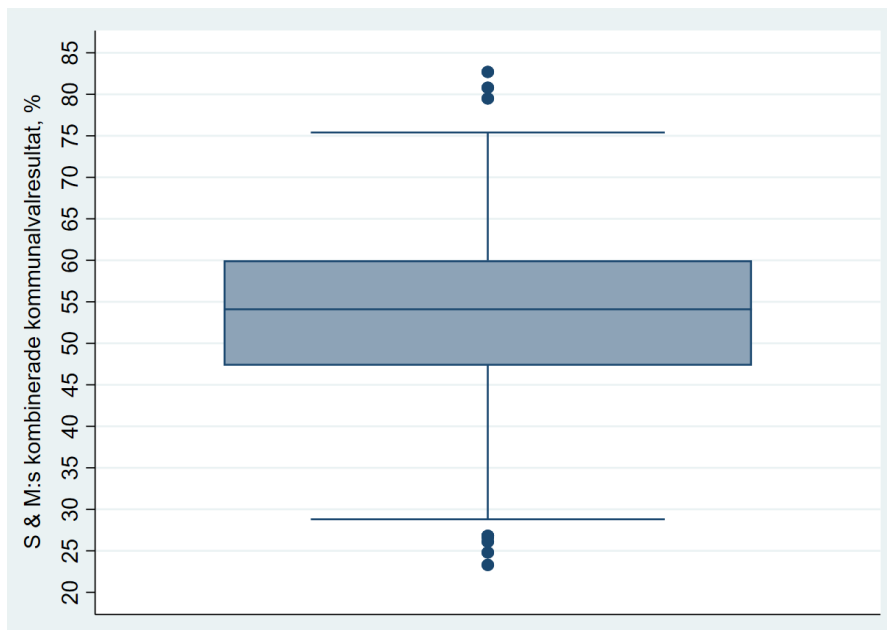

Not: Outliers är 23% och högre, varför dessa fall exkluderas från regressionsanalysen i bilaga 4.

Bilaga 9 - Histogram för S & M:s kombinerade kommunvalresultat

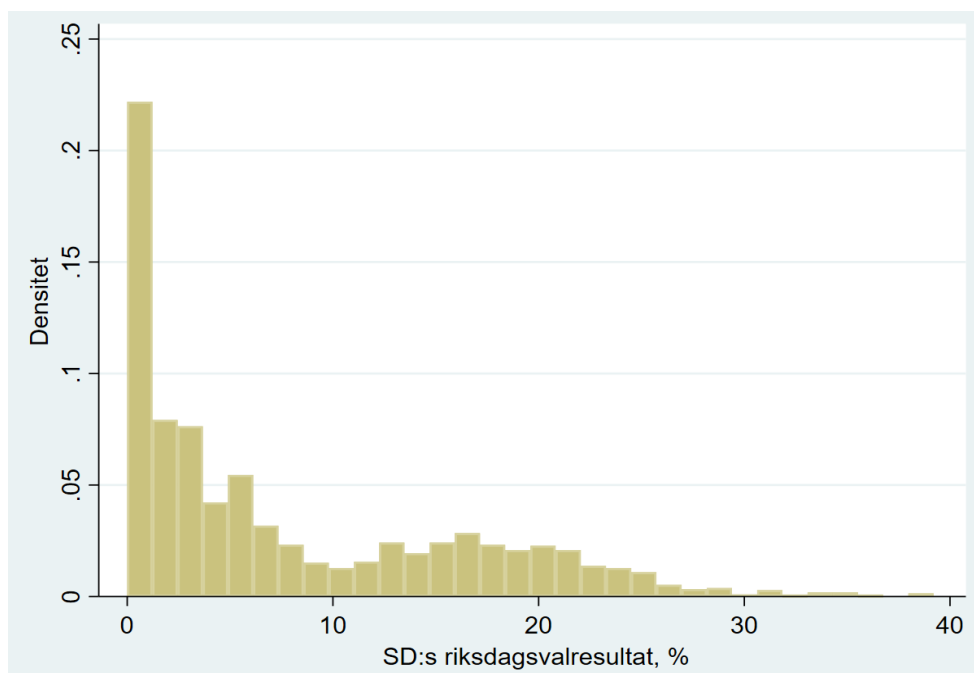

Bilaga 10 - Boxplot för S & M:s kombinerade kommunvalresultat

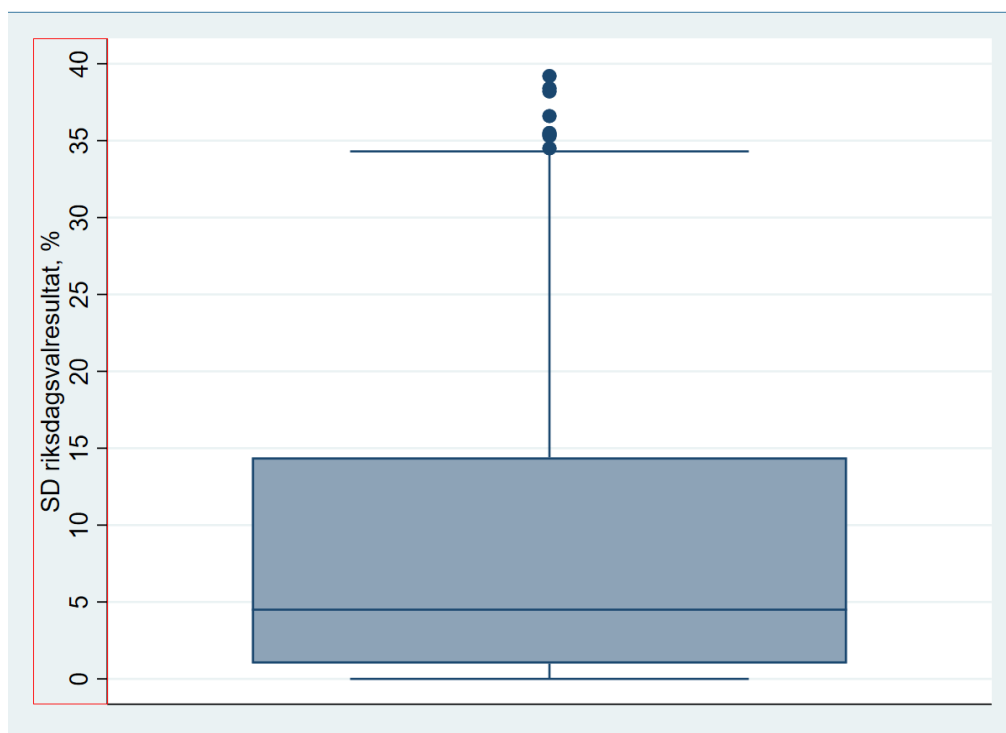

Not: Outliers är fallen mellan 23-27% och 79-83%, varför dessa exkluderas från regressionsanalysen i bilaga 5.

Bilaga 11 - Histogram för SD:s riksdagsvalresultat

Bilaga 12 - Boxplot för SD:s riksdagsvalresultat

Not: Outliers har 34% eller högre procentvärde. Dessa har exkluderats från regressionsanalysen i bilaga 6.

Bilaga 13 - alla variablers nyckeldata

Variabel (mätenhet)	Medelvärde	Standardavvikelse	Minimumvärde	Maximumvärde	Median	Observationer (antal)
SD:s kommunvalresultat (%)	5,3	6,2	0	35,3	2,8	1722
S & M:s kommunvalresultat (%)	54.1	53.4	23,3	82,7	54,1	1722
SD:s riksdagsvalresultat (%)	8	8,3	0	39,2	4,5	1722
Antal partier i kommunfullmäktige (antal)	7,7	1,1	4	12	8	1722
Lokalpartiers kommunvalresultat (%)	5,3	6,9	0	51,9	2,6	1722
L:s kommunvalresultat (%)	6.4	4.1	0.1	34.2	5.6	1722
C:s kommunvalresultat (%)	12.6	8.4	0.5	51.9	10.4	1722
MP:s kommunvalresultat (%)	4	2.6	0	43.7	3.7	1722